

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет економіки та бізнес-технологій
(повне найменування інституту, назва факультету)
Кафедра економіки та митної справи
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему: «Світовий ринок ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації
глобальної економіки»**

Виконала

студент 4 курсу, групи БТЕ-0112
спеціальності 051 «Економіка»,
ОПП «Міжнародна економіка та
економічна безпека»

(код і назва напрямку підготовки, спеціальності)

_____ Солоп Б.О.
(прізвище та ініціали студента)

Керівник _____ Лазнева І.О.
(прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2026 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет: Бізнес-технологій та економікиКафедра: Економіки та митної справиРівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність 051 «Економіка», ОПП «Міжнародна економіка та економічна безпека»

Галузь знань: 05 «Соціальні і поведінкові науки»

(код і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри, к.держ.упр., доцент

Соколов А.В.“ _____ ” _____ 2026 року**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ**Солоп Богдан Олегович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Світовий ринок ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації глобальної економіки»керівник роботи доц., к.і.н. Лазнева І.О.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «05» травня 2026 року № 2162. Строк подання студентом роботи 01 червня 2026 р.3. Вихідні дані до роботи інформаційна база законодавчих та нормативних урядових актів, матеріали державної служби статистики України та міжнародних організацій, публікації у фахових журналах, електронні економічні публікації, Інтернет ресурси.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1) Теоретичні основи функціонування світового ринку ІТ-послуг2) Аналіз розвитку світового ринку ІТ-послуг в умовах цифровізації3) Перспективи та напрями розвитку світового ринку ІТ-послуг5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) 24 рисунка, 18 таблиць.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	Прийняв виконане завдання
I розділ	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	08.04.2026	26.04.2026
II розділ	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	06.05.2026	20.05.2026
III розділ	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	18.05.2026	31.05.2026
Нормоконтроль	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	01.06.2026	06.06.2026

7. Дата видачі завдання 10 березня 2026 року**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми	11-14.03.2026	
2	Підбір літератури та вивчення літературних джерел	14-24.03.2026	
3	Складання плану роботи	24.03.2026	
4	Виконання вступу	22.03. - 28.03.2026	
5	Виконання розділу 1	08.04. - 25.04.2026	
6	Виконання розділу 2	06.05. - 20.05.2026	
7	Виконання розділу 3	18.05. - 31.05.2026	
8	Формулювання загальних висновків	22.05. -04.06.2026	
9	Оформлення роботи та проходження нормоконтролю	01.06. -06.06.2026	
10	Одержання відгуку та рецензії	01.06. -06.06.2026	
11	Подання остаточного варіанту роботи на кафедру	06.06.2026	

Здобувач _____ Солоп Б.О.

Керівник роботи _____ Лазнева І.О.

РЕФЕРАТ

КБР: 88 с., 24 рис., 18 табл., 50 джерел

СВІТОВИЙ РИНОК ІТ-ПОСЛУГ, ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ, ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА, ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА, МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ПОСЛУГАМИ, ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК, ІТ-СЕКТОР, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ

WORLD MARKET OF IT SERVICES, DIGITAL TRANSFORMATION, GLOBAL ECONOMY, DIGITAL ECONOMY, INTERNATIONAL TRADE IN SERVICES, INNOVATIVE DEVELOPMENT, IT SECTOR, GLOBALIZATION, INVESTMENT ATTRACTIVENESS

Мета роботи – дослідження розвитку світового ринку ІТ-послуг у контексті цифрової трансформації глобальної економіки з визначенням конкурентних переваг і перспектив подальшого розвитку галузі.

Об'єкт дослідження – процеси функціонування та розвитку світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації глобальної економіки.

Предмет дослідження – сучасні тенденції, проблеми та перспективи розвитку світового ринку ІТ-послуг у контексті глобальної цифровізації економічних процесів.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання. Використання системного підходу дало змогу комплексно дослідити особливості функціонування світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації глобальної економіки та визначити взаємозв'язок між розвитком цифрових технологій, інновацій та міжнародної економічної діяльності. За допомогою економіко-статистичних методів проаналізовано сучасні тенденції розвитку світового ринку ІТ-послуг, динаміку його зростання, структуру експорту та роль ІТ-сектору у формуванні цифрової

економіки. Методи аналізу й узагальнення використано для систематизації основних факторів впливу на розвиток ІТ-послуг, визначення ключових проблем і перспектив подальшого розвитку галузі. Порівняльний підхід дозволив дослідити міжнародний досвід розвитку ІТ-індустрії та виявити особливості функціонування ринку ІТ-послуг у різних країнах світу. Для наочного представлення результатів дослідження застосовано графічний метод, що дало можливість візуалізувати тенденції розвитку, структурні зміни та перспективні напрями трансформації світового ринку ІТ-послуг.

У роботі досліджено теоретичні основи розвитку світового ринку ІТ-послуг та особливості його функціонування в умовах цифрової трансформації глобальної економіки. Розкрито сутність ІТ-послуг як ключового елемента сучасної цифрової економіки, що забезпечує розвиток інноваційних технологій, цифрових платформ, хмарних рішень, кібербезпеки та глобальних інформаційних систем. Уточнено понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема визначено зміст світового ринку ІТ-послуг як системи міжнародних економічних відносин, пов'язаних із створенням, впровадженням та використанням цифрових технологій і сервісів. Проаналізовано динаміку розвитку світового ринку ІТ-послуг у 2017–2025 роках, а також вплив цифровізації, пандемії COVID-19, воєнних викликів та глобальних економічних трансформацій на його структурні зміни. Визначено основні тенденції переходу від традиційного ІТ-аутсорсингу до інноваційних моделей цифрового партнерства, зростання ролі штучного інтелекту, великих даних, хмарних технологій та кібербезпеки. Окреслено особливості розвитку ІТ-сектору України як експортно-орієнтованої галузі, що забезпечує значні валютні надходження та інтеграцію у світовий цифровий простір. Встановлено основні чинники його розвитку, серед яких людський капітал, конкурентна вартість послуг, інноваційна активність та адаптивність до кризових умов. Розглянуто стратегічні напрями розвитку ринку ІТ-послуг в Україні, що включають розвиток людського капіталу, удосконалення інституційного середовища, модернізацію цифрової інфраструктури,

залучення інвестицій та стимулювання інновацій. Виокремлено ключові тенденції трансформації ринку ІТ-послуг України, серед яких зростання ролі ІТ як стратегічного сектору економіки, активне впровадження цифрових технологій, посилення значення кібербезпеки та поступовий перехід до продуктової моделі розвитку. Підкреслено, що подальший розвиток ІТ-сектору України залежить від поглиблення інноваційної діяльності, розширення міжнародної інтеграції та формування сучасної цифрової екосистеми.

The paper explores the theoretical foundations of the development of the global IT services market and the features of its functioning in the context of the digital transformation of the global economy. The essence of IT services as a key element of the modern digital economy, which ensures the development of innovative technologies, digital platforms, cloud solutions, cybersecurity and global information systems, is revealed. The conceptual and categorical apparatus of the study is specified, in particular, the content of the global IT services market as a system of international economic relations related to the creation, implementation and use of digital technologies and services is determined. The dynamics of the development of the global IT services market in 2017–2025 are analyzed, as well as the impact of digitalization, the COVID-19 pandemic, military challenges and global economic transformations on its structural changes. The main trends of the transition from traditional IT outsourcing to innovative models of digital partnership, the growing role of artificial intelligence, big data, cloud technologies and cybersecurity are identified. The features of the development of the IT sector of Ukraine as an export-oriented industry that provides significant foreign exchange earnings and integration into the global digital space are outlined. The main factors of its development are established, including human capital, competitive cost of services, innovative activity and adaptability to crisis conditions. The strategic directions of development of the IT services market in Ukraine are considered, which include the development of human capital, improvement of the institutional environment,

modernization of digital infrastructure, attraction of investments and stimulation of innovations. The key trends of transformation of the IT services market of Ukraine are highlighted, including the growth of the role of IT as a strategic sector of the economy, active implementation of digital technologies, increasing the importance of cybersecurity and a gradual transition to a product model of development. It is emphasized that the further development of the IT sector of Ukraine depends on the deepening of innovative activity, expansion of international integration and the formation of a modern digital ecosystem.

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну бакалаврську роботу.....	2
Реферат.....	4
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів	8
Вступ.....	9
1 Теоретичні основи функціонування світового ринку ІТ-послуг.....	14
1.1 Сутність, структура та особливості світового ринку ІТ-послуг.....	14
1.2 Цифрова трансформація глобальної економіки як чинник розвитку ІТ-послуг.....	24
2 Аналіз розвитку світового ринку ІТ-послуг в умовах цифровізації.....	32
2.1 Дінаміка розвитку світового ринку ІТ-послуг.....	32
2.2 Позиції України на світовому ринку ІТ-послуг та перспективи інтеграції у глобальний цифровий простір.....	46
3 Перспективи та напрями розвитку світового ринку ІТ-послуг.....	59
3.1 Ризики та виклики функціонування світового ринку ІТ-послуг у цифровій економіці.....	59
3.2 Ключові тенденції трансформації ринку ІТ-послуг України.....	69
Висновки.....	79
Перелік джерел посилань.....	83

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

Скорочення	Словосполучення
Грн.	Гривня
ДПП	Державно-приватне партнерство
ІТ	Інформаційні технології
ІТ-послуги	Інформаційні послуги
ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
ін.	Інші
ІПС	Імпакт - соціальні інвестиції
ІС	Інституційне середовище
КБ	Кібербезпека
Млрд.	Мільярд
НГО	Неприбуткові громадські організації
НУО	Неурядова організація
р.	Рік
рис.	Рис.
СЕ	Соціальна економіка
СП	Соціальне підприємництво
СІС	Community Interest Company
табл.	Таблиця
ЦТ	Цифрова трансформація
ШІ	Штучний інтелект
FinTech	Фінансові технології

ВСТУП

Розвиток світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації глобальної економіки є одним із визначальних чинників формування сучасного економічного середовища, що забезпечує інноваційний розвиток, підвищення продуктивності бізнесу та конкурентоспроможності країн у міжнародному просторі. Цифровізація охоплює практично всі сфери суспільного та економічного життя, а ІТ-послуги виступають основою цих трансформацій, забезпечуючи автоматизацію процесів, впровадження цифрових платформ, обробку великих масивів даних та розвиток інноваційних технологій.

Світовий ринок ІТ-послуг упродовж останніх десятиліть демонструє стійкі темпи зростання та суттєві структурні зміни. Якщо раніше основна увага приділялася технічній підтримці та обслуговуванню програмного забезпечення, то нині ключовими напрямками розвитку стали хмарні технології, кібербезпека, штучний інтелект, цифровий консалтинг, Big Data та ІТ-аутсорсинг. Розвиток цифрових технологій змінює підходи до ведення бізнесу, управління підприємствами та організації міжнародної економічної діяльності, що вимагає від компаній високого рівня адаптивності та постійного впровадження інновацій.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що ІТ-послуги сьогодні є не лише інструментом підтримки діяльності підприємств, а одним із головних драйверів економічного розвитку та цифрової модернізації. Активне поширення цифрових технологій, розвиток дистанційної роботи, зростання обсягів електронної комерції та посилення кіберзагроз формують нові умови функціонування світового ІТ-ринку. У цих умовах компанії дедалі частіше використовують зовнішні ІТ-рішення для оптимізації витрат, підвищення ефективності діяльності та забезпечення конкурентних переваг на глобальному ринку.

У сучасній цифровій економіці ІТ-послуги забезпечують швидкий доступ до міжнародних ринків, сприяють розвитку цифрової інфраструктури та

створюють умови для ефективного управління бізнес-процесами. Саме тому вони стали невід'ємним елементом функціонування глобальної економіки, забезпечуючи технологічний розвиток, інноваційність та економічну стійкість держав і компаній.

Таким чином, дослідження світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації глобальної економіки є надзвичайно актуальним. ІТ-послуги відіграють важливу роль у формуванні нової цифрової моделі економічного розвитку, стимулюють впровадження інноваційних рішень та сприяють підвищенню ефективності міжнародної економічної діяльності. Аналіз сучасних тенденцій і перспектив розвитку ІТ-сектору має важливе значення для забезпечення конкурентоспроможності бізнесу, держав та економік у глобальному цифровому середовищі.

Теоретичні та практичні аспекти розвитку ІТ-послуг висвітлені у працях багатьох зарубіжних і вітчизняних учених, серед яких Том Девенпорт, Пітер Друкер, Томас Л. Фрідман, Марк Андріссен, Річард Хантер, Джозеф Пайн та інші. Значний внесок у дослідження процесів цифрової трансформації та розвитку світового ринку ІТ-послуг зробили К. Апт, Д. Белл, С. Бровн, А. Гордон, М. Карней, Ю. Варшавський, О. Олійник, Н. Рижкова, Л. Черниш та інші науковці. У їхніх працях розглядаються питання розвитку ІТ-аутсорсингу, цифрових платформ, хмарних технологій, кібербезпеки, впровадження штучного інтелекту та впливу ІТ-сектору на глобальні економічні процеси.

Отже, наукові дослідження зазначених авторів формують теоретичне підґрунтя для аналізу розвитку світового ринку ІТ-послуг та його ролі в умовах цифрової трансформації економіки. Водночас подальшого дослідження потребують проблеми інформаційної безпеки, нерівномірності цифрового розвитку країн, дефіциту висококваліфікованих ІТ-фахівців, а також питання стратегічного управління цифровими трансформаціями. Саме це визначає актуальність і практичну значущість обраної теми дослідження.

Мета роботи – дослідження розвитку світового ринку ІТ-послуг у контексті цифрової трансформації глобальної економіки з визначенням конкурентних переваг і перспектив подальшого розвитку галузі.

Відповідно до мети дослідження у роботі визначено та сформульовано такі завдання:

- а) дослідити та узагальнити теоретичні підходи до визначення сутності, структури та особливостей світового ринку ІТ-послуг;
- б) класифікувати основні ризики, виклики, проблеми та перспективи розвитку світового ринку ІТ-послуг у контексті цифрової економіки;
- в) проаналізувати динаміку розвитку світового ринку ІТ-послуг та особливості його трансформації під впливом цифровізації;
- г) з'ясувати ключові чинники розвитку ринку ІТ-послуг в Україні та визначити його позиції на світовому ІТ-ринку;
- д) визначити стратегічні напрями розвитку ринку ІТ-послуг в Україні в умовах цифрової трансформації та глобальної інтеграції;
- е) виокремити основні тенденції трансформації ринку ІТ-послуг України

Об'єкт дослідження – процеси функціонування та розвитку світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації глобальної економіки.

Предмет дослідження – сучасні тенденції, проблеми та перспективи розвитку світового ринку ІТ-послуг у контексті глобальної цифровізації економічних процесів.

Методи дослідження. Метод системного аналізу – для дослідження наукових підходів і концепцій щодо розвитку світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації глобальної економіки; економіко-статистичний метод – для аналізу динаміки розвитку ІТ-сектора, обсягів світового ринку ІТ-послуг та тенденцій цифровізації економіки; методи аналізу та синтезу – для систематизації основних видів ІТ-послуг, факторів розвитку ІТ-індустрії та особливостей впливу цифрових технологій на глобальні економічні процеси; порівняльний метод – для дослідження особливостей розвитку ринку ІТ-послуг у різних країнах світу та визначення міжнародного досвіду цифрової

трансформації; графічний метод – для візуалізації тенденцій розвитку світового ринку ІТ-послуг, його структури та перспектив подальшого зростання, що дозволяє наочно представити результати дослідження у кваліфікаційній роботі.

Інформаційно-довідковою базою дослідження є статистичні матеріали міжнародних організацій, аналітичні звіти провідних консалтингових та ІТ-компаній, офіційні дані державних органів, наукові публікації, а також нормативно-правові документи, що регулюють розвиток цифрової економіки та функціонування ринку ІТ-послуг.

Апробація результатів бакалаврської роботи. За результатами дослідження опубліковано 1 тези доповіді за матеріалами Щорічної науково-практичної конференції викладачів, науковців, молодих учених, аспірантів та студентів «Тиждень науки-2026» (13–17 квітня 2026 р., м. Запоріжжя). Публікація відображає основні результати дослідження.

Структура роботи. Робота складається з вступу, 3 розділів, висновків; містить 88 сторінки тексту. Перелік джерел посилань включає 50 найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВОГО РИНКУ ІТ-ПОСЛУГ

1.1 Сутність, структура та особливості світового ринку ІТ-послуг

У сучасних умовах стрімкого розвитку цифрових технологій, глобалізації економічних процесів та формування цифрового суспільства світовий ринок ІТ-послуг набуває стратегічного значення для функціонування національних економік та міжнародного бізнесу. Інформаційні технології сьогодні виступають не лише інструментом автоматизації процесів, а й ключовим фактором економічного зростання, інноваційного розвитку та забезпечення глобальної конкурентоспроможності держав і підприємств. Світовий ринок ІТ-послуг є одним із найбільш динамічних сегментів глобальної економіки, який характеризується високими темпами розвитку, постійним впровадженням інновацій та активною інтеграцією цифрових технологій у всі сфери суспільного життя. Розвиток цифрової економіки, поширення хмарних технологій, штучного інтелекту, та кібербезпеки суттєво трансформують структуру міжнародного ринку послуг і створюють нові можливості для бізнесу та державного сектору. ІТ-послуги являють собою комплекс професійної діяльності, пов'язаної зі створенням, впровадженням, супроводом, обслуговуванням та модернізацією інформаційних систем, цифрових платформ, програмного забезпечення та комп'ютерної інфраструктури. Вони охоплюють широкий спектр напрямів: розробку програмного забезпечення, ІТ-консалтинг, системну інтеграцію, технічну підтримку, аутсорсинг бізнес-процесів, хмарні сервіси, аналітику даних, кібербезпеку та цифрову трансформацію підприємств [2].

Особливістю світового ринку ІТ-послуг є його глобальний характер. Завдяки розвитку мережевих технологій та цифрових платформ ІТ-компанії можуть надавати послуги дистанційно незалежно від географічного розташування замовника чи виконавця. Це сприяє формуванню міжнародного конкурентного середовища, посиленню ролі аутсорсингу та розвитку

транснаціонального співробітництва у сфері цифрових технологій. Важливою рисою сучасного ринку ІТ-послуг є його інноваційна спрямованість. ІТ-сектор виступає каталізатором цифрової трансформації глобальної економіки, забезпечуючи автоматизацію виробництва, розвиток електронної комерції, цифровізацію державного управління, фінансових систем, медицини, освіти та логістики. У результаті ІТ-послуг стають не лише окремим сектором економіки, а й базовою інфраструктурою розвитку інформаційного суспільства. Крім того, світовий ринок ІТ-послуг характеризується високим рівнем конкуренції, швидкою зміною технологічних трендів та значною залежністю від людського капіталу. Основним ресурсом галузі є висококваліфіковані ІТ-фахівці, здатні створювати інноваційні цифрові продукти та забезпечувати ефективне функціонування інформаційних систем. Саме тому країни світу активно інвестують у розвиток цифрових компетентностей, ІТ-освіти та інноваційної інфраструктури. Для більш глибокого розуміння сутності та особливостей функціонування світового ринку ІТ-послуг доцільно розглянути його теоретичні основи (табл.1.1).

Таблиця 1.1 – Теоретичні основи світового ринку ІТ-послуг [10]

Теоретичний підхід	Сутність	Значення для ринка ІТ-послуг
Теорія інформаційного суспільства	Інформація та знання є головним ресурсом економіки	ІТ-послуги формують основу цифрової економіки
Теорія цифрової економіки	Економічні процеси базуються на цифрових технологіях	ІТ-сектор забезпечує цифрову трансформацію бізнесу
Інноваційна теорія Й. Шумпетера	Інновації є рушійною силою економічного розвитку	ІТ-компанії створюють нові технології та бізнес-моделі
Теорія глобалізації	Посилення міжнародної економічної інтеграції	Ринок ІТ-послуг має глобальний характер
Теорія людського капіталу	Знання та навички визначають економічне зростання	Кваліфіковані ІТ-фахівці є ключовим ресурсом галузі

Отже, наведені у таблиці 1.1 теоретичні підходи свідчать про те, що світовий ринок ІТ-послуг є багатограним економічним явищем, розвиток якого ґрунтується на поєднанні процесів цифровізації, глобалізації, інноваційного

розвитку та формування економіки знань. Різні наукові концепції розглядають ІТ-послуги не лише як окремий сектор економіки, а як ключовий інструмент трансформації сучасного суспільства та міжнародних економічних відносин. Особливого значення набуває роль людського капіталу, цифрових технологій та інновацій, які визначають конкурентоспроможність країн і компаній на глобальному ринку. У сучасних умовах саме ІТ-послуги формують основу функціонування цифрової економіки, забезпечуючи інтеграцію інформаційних ресурсів, розвиток міжнародного співробітництва та прискорення технологічного прогресу [16].

До основних складових світового ринку ІТ-послуг належать різноманітні напрями цифрової діяльності, які забезпечують функціонування сучасної цифрової економіки. Вони формують комплексну систему створення, обробки, передачі та захисту інформації, а також забезпечують автоматизацію бізнес-процесів і розвиток інноваційних цифрових рішень. Структура ринку ІТ-послуг постійно трансформується під впливом розвитку новітніх технологій та зростання потреб глобального ринку [17].

Рис. 1.1 демонструє, що світовий ринок ІТ-послуг має складну багаторівневу структуру та охоплює як технічні, так і управлінські напрями діяльності. Основу ринку становить програмне забезпечення та цифрові технології, які забезпечують створення інноваційних продуктів і сервісів. Водночас важливу роль відіграють інфраструктурні ІТ-послуги, пов'язані з хмарними обчисленнями, кібербезпекою та підтримкою цифрової інфраструктури. Окреме місце займають бізнес-орієнтовані послуги, спрямовані на цифрову трансформацію підприємств та оптимізацію управлінських процесів. Таким чином, сучасний світовий ринок ІТ-послуг характеризується високим рівнем інтеграції технологічних та управлінських компонентів, що забезпечує його стратегічну роль у розвитку глобальної цифрової економіки.

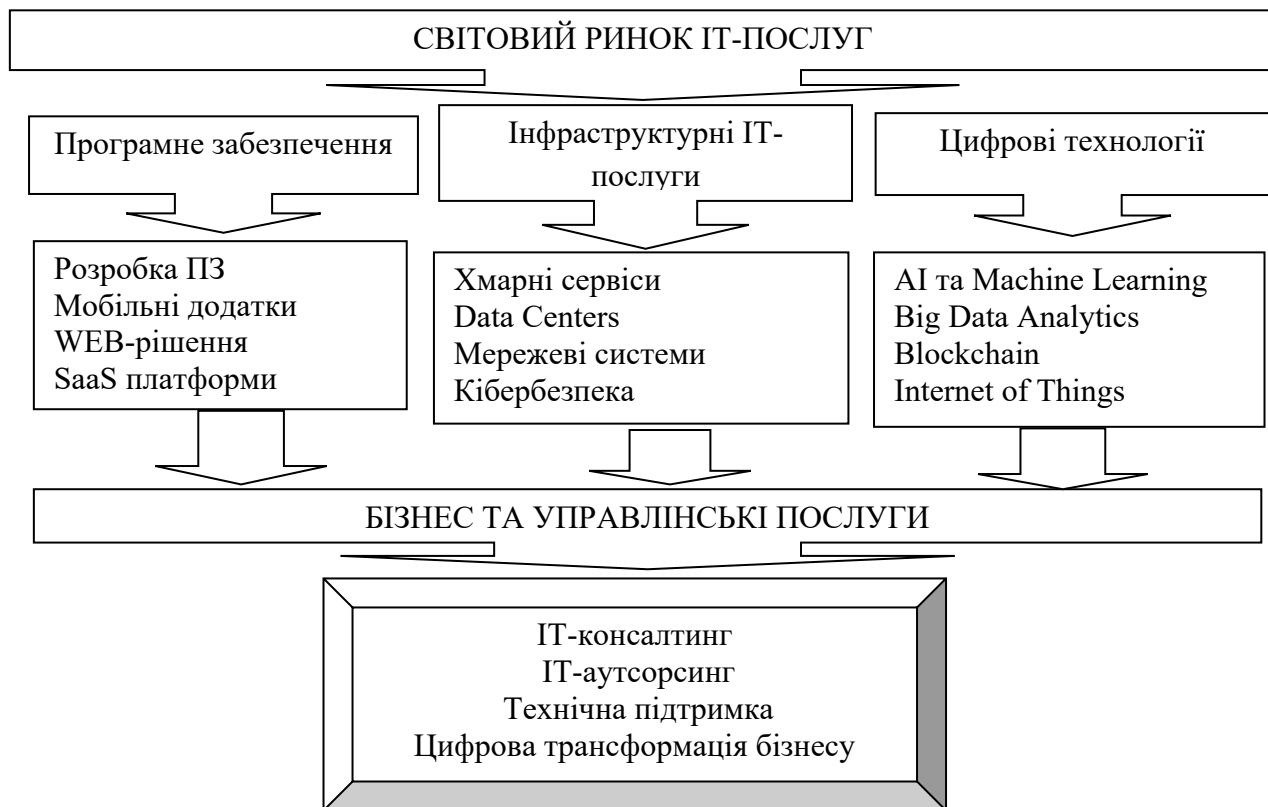

Рисунок 1.1 – Основні сегменти світового ринку ІТ-послуг [18]

Подальший розвиток світового ринку ІТ-послуг значною мірою зумовлений активним поширенням цифрових технологій та трансформацією глобальної економіки. У сучасних умовах цифровізація охоплює практично всі сфери суспільного життя — виробництво, фінанси, торгівлю, освіту, медицину, логістику та державне управління. Це формує стійкий попит на ІТ-послуги та стимулює розвиток нових цифрових рішень, платформ і сервісів. Однією з ключових особливостей сучасного ринку ІТ-послуг є високий рівень технологічної динамічності. Технології швидко оновлюються, а компанії змушені постійно адаптуватися до нових цифрових викликів та інноваційних тенденцій. У зв'язку з цим ІТ-сектор стає одним із найбільш інвестиційно привабливих напрямів світової економіки. Суттєвий вплив на розвиток світового ринку ІТ-послуг мають процеси глобалізації. Завдяки розвитку інтернет-технологій та цифрових комунікацій ІТ-компанії отримали можливість надавати послуги дистанційно, незалежно від територіального розташування клієнтів. Це

сприяло активному розвитку міжнародного ІТ-аутсорсингу, формуванню глобальних цифрових платформ та інтеграції національних ІТ-ринків у світову економічну систему. Важливим фактором розвитку ІТ-сфери є також активне впровадження інноваційних технологій, серед яких особливе місце займають штучний інтелект, Big Data, хмарні обчислення, blockchain, Internet of Things та автоматизація бізнес-процесів. Саме ці технології формують нову модель цифрової економіки та визначають перспективи подальшої трансформації міжнародного ринку ІТ-послуг.

Таблиця 1.2 – Основні характеристики світового ринку ІТ-послуг [5]

Характеристика	Зміст
Глобальний характер	Надання ІТ-послуг здійснюється незалежно від географічного розташування
Висока інноваційність	Постійне впровадження нових цифрових технологій
Динамічність розвитку	Швидке оновлення технологій та цифрових рішень
Висока конкуренція	Конкуренція між міжнародними ІТ-компаніями та країнами
Залежність від людського капіталу	Ключову роль відіграють знання та кваліфікація ІТ-фахівців
Інтегрованість у цифрову економіку	ІТ-послуги забезпечують цифрову трансформацію економіки

Отже, світовий ринок ІТ-послуг характеризується високим рівнем технологічності, інноваційності та глобальної інтеграції. Його розвиток безпосередньо пов'язаний із процесами цифрової трансформації економіки та формуванням інформаційного суспільства. Сучасні ІТ-послуги виконують не лише технічну функцію, а виступають стратегічним ресурсом забезпечення конкурентоспроможності держав, бізнесу та міжнародних економічних систем.

Сутність світового ринку ІТ-послуг проявляється не лише у забезпеченні технологічної підтримки економічної діяльності, а й у створенні нових моделей ведення бізнесу, комунікації та управління. У сучасних умовах ІТ-послуги стали базовою складовою цифрової інфраструктури глобальної економіки, оскільки саме вони забезпечують функціонування електронної комерції, цифрових платформ, фінансових технологій, систем електронного урядування та міжнародних інформаційних мереж. Світовий ринок ІТ-послуг характеризується

складною структурою, що формується під впливом розвитку цифрових технологій та потреб міжнародного ринку. Кожен сегмент ІТ-послуг виконує окремі функції, проте всі вони взаємопов'язані між собою та забезпечують комплексну цифрову трансформацію економічних процесів.

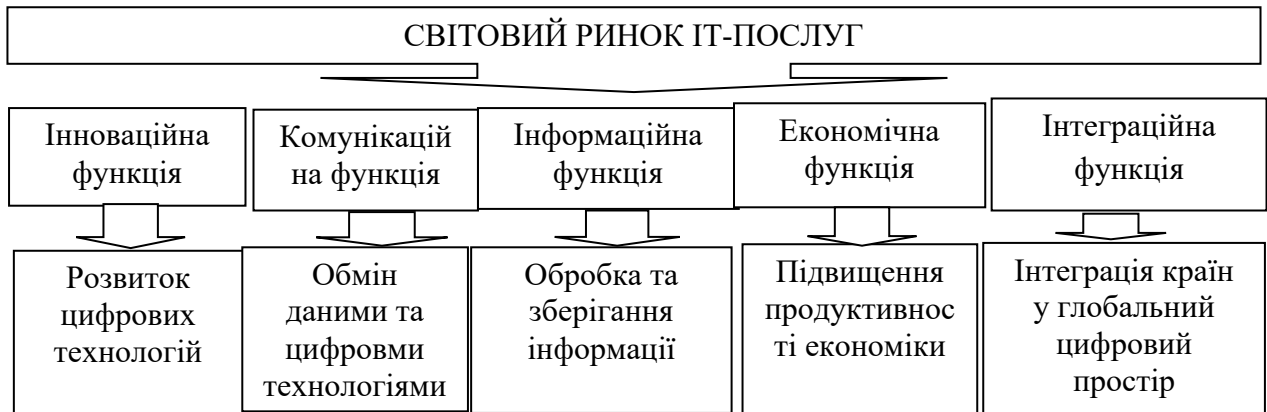

Рисунок 1.2 – Функції світового ринку ІТ-послуг [20]

Рис. 1.2 відображає основні функції світового ринку ІТ-послуг у сучасній цифровій економіці. Інноваційна функція забезпечує створення та впровадження новітніх цифрових технологій і програмних продуктів. Комунікаційна функція пов'язана із забезпеченням глобального обміну інформацією та функціонуванням цифрових платформ. Інформаційна функція полягає у зборі, обробці та зберіганні даних, що є ключовим ресурсом сучасної економіки. Економічна функція спрямована на підвищення ефективності бізнес-процесів та конкурентоспроможності підприємств. Інтеграційна функція забезпечує включення національних економік до світового цифрового простору. Важливою особливістю світового ринку ІТ-послуг є його тісний взаємозв'язок із розвитком міжнародної торгівлі послугами. У сучасних умовах ІТ-компанії активно використовують механізми аутсорсингу та офшорингу, що дозволяє оптимізувати витрати, залучати висококваліфікованих спеціалістів з різних країн та забезпечувати безперервність цифрових процесів. Крім того, ринок ІТ-послуг характеризується високим рівнем гнучкості та адаптивності до змін зовнішнього середовища. Постійне оновлення цифрових технологій стимулює компанії до

інноваційної діяльності, модернізації бізнес-моделей та пошуку нових напрямів розвитку.

Для більш глибокого розуміння специфіки функціонування світового ринку ІТ-послуг доцільно виокремити його ключові особливості, які відрізняють даний сектор від інших сегментів світового ринку послуг. Сучасний ІТ-ринок характеризується високим рівнем інноваційності, глобальної інтеграції, технологічної динамічності та значною залежністю від людського капіталу й цифрової інфраструктури. Саме ці характеристики визначають особливості розвитку міжнародного ІТ-бізнесу, формування конкурентного середовища та трансформацію економічних процесів у цифрову епоху. Основні особливості світового ринку ІТ-послуг наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Особливості світового ринку ІТ-послуг [19, 20]

Особливість	Характеристика
Нематеріальний характер послуг	ІТ-послуги не мають фізичної форми та реалізуються у цифровому середовищі
Висока швидкість оновлення технологій	Постійне впровадження нових програмних і технологічних рішень
Глобалізація діяльності	Надання послуг здійснюється на міжнародному рівні
Інноваційна спрямованість	ІТ-сектор є джерелом технологічних інновацій
Значна роль людського капіталу	Основним ресурсом є знання та професійні навички
Висока залежність від цифрової інфраструктури	Ефективність ринку залежить від розвитку мереж і цифрових платформ

Таким чином, світовий ринок ІТ-послуг є складною багатофункціональною системою, яка забезпечує технологічну основу цифрової економіки та міжнародного інформаційного простору. Його розвиток визначається процесами глобалізації, цифровізації та інноваційної трансформації суспільства, а ключовими особливостями виступають високий рівень технологічності, динамічності та міжнародної інтеграції.

Однією з визначальних характеристик світового ринку ІТ-послуг є його здатність швидко адаптуватися до змін глобального економічного середовища. На відміну від традиційних галузей економіки, ІТ-сфера функціонує в умовах постійного технологічного оновлення, що стимулює компанії безперервно

вдосконалювати власні продукти, сервіси та бізнес-процеси. Саме високий рівень адаптивності забезпечує ІТ-сектору провідні позиції у структурі сучасної цифрової економіки. Важливим чинником розвитку світового ринку ІТ-послуг є поширення цифрових платформ та екосистем, які об'єднують виробників програмного забезпечення, постачальників цифрових сервісів, бізнес-користувачів та споживачів інформаційних продуктів. Завдяки цьому формуються глобальні цифрові мережі, що забезпечують швидкий обмін інформацією, автоматизацію процесів та інтеграцію міжнародних ринків. Особливу роль у розвитку ІТ-послуг відіграє міжнародний ІТ-аутсорсинг. Сучасні компанії дедалі частіше передають частину бізнес-процесів зовнішнім виконавцям, що дозволяє скорочувати витрати, підвищувати ефективність діяльності та залучати висококваліфікованих спеціалістів з різних країн світу. У результаті країни, які мають значний кадровий потенціал у сфері інформаційних технологій, отримують можливість активно інтегруватися у світовий цифровий простір та нарощувати експорт ІТ-послуг. Суттєвий вплив на трансформацію світового ринку ІТ-послуг має також розвиток штучного інтелекту, автоматизації та аналітики великих даних. Використання AI-технологій сприяє оптимізації управлінських рішень, підвищенню швидкості обробки інформації та створенню нових цифрових продуктів. У сучасних умовах штучний інтелект стає одним із ключових драйверів інноваційного розвитку ІТ-індустрії [27]

Рис. 1.3 демонструє, що розвиток світового ринку ІТ-послуг формується під впливом комплексу взаємопов'язаних факторів. Цифровізація економіки стимулює зростання попиту на інформаційні технології та цифрові сервіси. Глобалізація сприяє розширенню міжнародного співробітництва та розвитку ІТ-аутсорсингу. Інноваційні технології та штучний інтелект забезпечують створення нових продуктів і трансформацію бізнес-моделей, тоді як людський капітал виступає основним ресурсом розвитку ІТ-індустрії. У сучасних умовах конкурентоспроможність країн на світовому ринку ІТ-послуг значною мірою залежить від рівня розвитку цифрової інфраструктури, державної підтримки інновацій, якості ІТ-освіти та здатності національних компаній інтегруватися у

міжнародні цифрові ланцюги створення вартості. Саме тому багато держав активно формують стратегії цифрового розвитку та інвестують у технологічну модернізацію економіки.

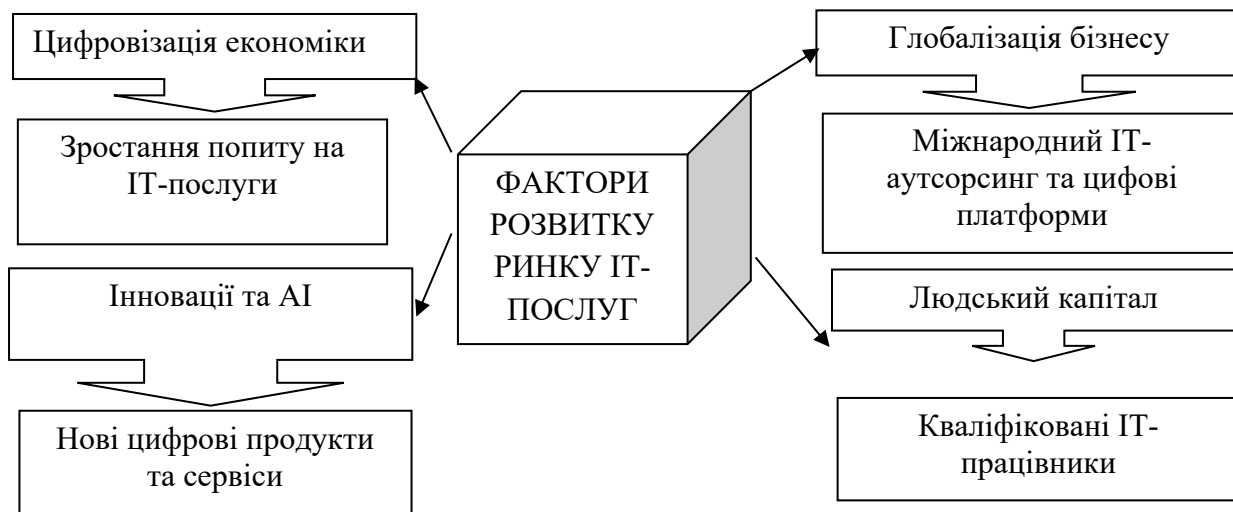

Рисунок 1.3 – Основні фактори розвитку світового ринку ІТ-послуг [28]

Попри високі темпи розвитку та значний вплив на цифрову трансформацію глобальної економіки, світовий ринок ІТ-послуг характеризується не лише численними перевагами, а й певними ризиками та викликами. З одного боку, розвиток ІТ-сектору сприяє економічному зростанню, підвищенню продуктивності праці, створенню нових робочих місць та активізації міжнародної торгівлі послугами. З іншого боку, стрімке технологічне оновлення, глобальна конкуренція, дефіцит висококваліфікованих кадрів і зростання кіберзагроз створюють додаткові труднощі для функціонування міжнародного ІТ-бізнесу. У зв'язку з цим доцільно систематизувати основні переваги та виклики розвитку світового ринку ІТ-послуг, що наведено у таблиці 1.4.

Отже, світовий ринок ІТ-послуг виступає одним із ключових елементів сучасної цифрової економіки та відіграє важливу роль у забезпеченні глобального технологічного розвитку. Його функціонування супроводжується як значними можливостями для економічного зростання та інновацій, так і низкою викликів, пов'язаних із конкуренцією, цифровою безпекою та швидкими

технологічними змінами. Саме тому подальший розвиток ринку ІТ-послуг потребує ефективного поєднання інноваційної політики, розвитку людського капіталу та міжнародного цифрового співробітництва.

Таблиця 1.4 – Переваги та виклики розвитку світового ринку ІТ-послуг [35, 37]

Переваги	Виклики
Швидке економічне зростання ІТ-сектору	Високий рівень глобальної конкуренції
Створення нових робочих місць	Дефіцит кваліфікованих кадрів
Розвиток цифрової економіки	Кіберзагрози та інформаційні ризики
Зростання міжнародної торгівлі послугами	Швидке моральне старіння технологій
Інноваційний розвиток бізнесу	Нерівномірність цифрового розвитку країн
Підвищення продуктивності економіки	Залежність від цифрової інфраструктури

У результаті проведеного дослідження було визначено, що світовий ринок ІТ-послуг є одним із найбільш динамічних та стратегічно важливих сегментів сучасної глобальної економіки. Його розвиток безпосередньо пов'язаний із процесами цифрової трансформації, глобалізації та формування інформаційного суспільства. У сучасних умовах ІТ-послуги виступають не лише інструментом технологічного забезпечення діяльності підприємств і державних інституцій, а й важливим фактором економічного зростання, інноваційного розвитку та підвищення міжнародної конкурентоспроможності. Дослідження показало, що ключовими тенденціями розвитку світового ринку ІТ-послуг є активне впровадження технологій штучного інтелекту, хмарних обчислень, аналізу великих даних, кібербезпеки та автоматизації бізнес-процесів. Водночас посилюється роль цифрових платформ, віддалених форматів роботи та міжнародної кооперації, що сприяє розширенню глобального ІТ-простору та створенню нових можливостей для бізнесу і державного сектору. Важливим чинником подальшого розвитку ринку залишається підготовка висококваліфікованих кадрів, здатних працювати в умовах швидких технологічних змін та цифрової економіки.

Отже, світовий ринок ІТ-послуг у сучасних умовах виступає важливим драйвером цифрової трансформації глобальної економіки та забезпечує формування нових моделей міжнародного економічного співробітництва. Подальший розвиток цього ринку залежатиме від рівня технологічних інновацій, розвитку цифрової інфраструктури, інвестицій у людський капітал та ефективності міжнародної цифрової інтеграції. Крім того, важливе значення матимуть здатність країн адаптуватися до нових цифрових викликів, рівень підтримки інноваційної діяльності та створення сприятливого регуляторного середовища для розвитку технологічного бізнесу. Саме ці фактори визначатимуть конкурентоспроможність національних ІТ-екосистем і подальшу роль ІТ-послуг у забезпеченні сталого розвитку світової економіки.

1.2 Цифрова трансформація глобальної економіки як чинник розвитку ІТ-послуг

У сучасних умовах глобального економічного розвитку цифрова трансформація набуває визначального значення, оскільки вона змінює саму логіку функціонування економічних систем, бізнес-моделей та ринкових відносин. Перехід до цифрової економіки означає широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери діяльності — від виробництва та фінансів до освіти, медицини та державного управління. У цьому контексті ІТ-послуги виступають ключовим інструментом реалізації цифрових змін і забезпечують технологічну основу глобальної трансформації. Цифрова трансформація глобальної економіки передбачає не лише автоматизацію процесів, а й глибоку перебудову управлінських, виробничих та комунікаційних систем. Основою цього процесу є використання великих даних, штучного інтелекту, хмарних технологій, блокчейну та Інтернету речей. Саме ці технології формують нові умови для розвитку світового ринку ІТ-послуг, створюючи попит

на інноваційні цифрові рішення та сервіси. Особливістю сучасного етапу цифрової трансформації є її глобальний характер. Інформаційні технології стирають географічні кордони, забезпечуючи інтеграцію національних економік у єдиний цифровий простір. Це сприяє розвитку міжнародного ІТ-аутсорсингу, розширенню цифрових платформ та формуванню глобальних ланцюгів створення вартості у сфері ІТ-послуг [38].

Рисунок 1.4 відображає, що цифрова трансформація глобальної економіки виступає ключовим чинником розвитку світового ринку ІТ-послуг. Впровадження інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, хмарні обчислення та аналітика великих даних, стимулює зростання попиту на ІТ-рішення та сприяє формуванню нових сегментів ринку.

Рисунок 1.4 – Вплив цифрової трансформації на розвиток світового ринку ІТ-послуг [38]

У результаті ІТ-послуг стають не лише технічним інструментом, а стратегічною основою функціонування сучасної цифрової економіки. Отже, цифрова трансформація глобальної економіки є визначальним фактором

розвитку світового ринку IT-послуг, оскільки вона формує нові умови для інновацій, розширює сфери застосування інформаційних технологій та забезпечує інтеграцію економік у єдиний цифровий простір. Подальший розвиток цифрової трансформації глобальної економіки безпосередньо пов'язаний із посиленням ролі даних як ключового економічного ресурсу. Якщо в індустріальній економіці основним фактором виробництва виступали капітал і праця, то в умовах цифрової економіки провідне значення набуває інформація. Саме здатність збирати, обробляти та інтерпретувати великі масиви даних визначає конкурентоспроможність компаній та ефективність державного управління. У цьому контексті IT-послуги стають критично важливими, оскільки забезпечують технологічну інфраструктуру для роботи з даними. Важливою рисою сучасної цифрової трансформації є також формування нових бізнес-моделей, заснованих на платформній економіці. Такі моделі передбачають створення цифрових екосистем, у яких взаємодіють виробники, споживачі та постачальники послуг. Це призводить до зростання ролі IT-компаній як посередників і архітекторів цифрових платформ, що об'єднують глобальні ринки в єдиний інформаційний простір. Окремо слід відзначити вплив цифровізації на структуру зайнятості у світовій економіці. Автоматизація та впровадження інтелектуальних систем змінюють характер праці, зменшуючи частку рутинних операцій і збільшуючи попит на висококваліфікованих спеціалістів у сфері програмування, аналітики даних, кібербезпеки та системної інтеграції. Це, у свою чергу, стимулює розвиток глобального ринку IT-послуг та посилює конкуренцію за людський капітал. Крім того, цифрова трансформація сприяє підвищенню швидкості поширення інновацій. Технологічні рішення, які раніше потребували років для впровадження, сьогодні можуть масштабуватися у глобальному середовищі за лічені місяці. Це створює нові можливості для IT-компаній, але водночас вимагає від них високого рівня гнучкості та здатності до постійного оновлення продуктів і сервісів. Таким чином, цифрова трансформація глобальної економіки виступає системоутворюючим фактором розвитку світового ринку IT-послуг, формуючи нову логіку економічних процесів, у якій

домінують дані, технології та цифрові платформи. Вона не лише розширює масштаби ІТ-індустрії, а й змінює її зміст, перетворюючи ІТ-послуги на базовий елемент сучасної економічної системи [40, 41].

Цифрова трансформація формує багаторівневу систему змін у глобальній економіці, де ІТ-послуги виступають не лише інструментом підтримки бізнесу, а й базовою інфраструктурою розвитку нових економічних моделей. У результаті відбувається перехід від традиційної ресурсної економіки до економіки знань, де головну роль відіграють цифрові технології, дані та інновації. Особливо важливим є те, що цифровізація охоплює не окремі галузі, а всю економічну систему в цілому, формуючи нові взаємозв'язки між державами, компаніями та споживачами. Це посилює інтеграцію світового ринку ІТ-послуг і створює умови для його подальшого зростання (табл.1.5).

Таблиця 1.5 – Ефекти цифрової трансформації для світового ринку ІТ-послуг [41]

Напрямок впливу	Зміст змін	Наслідок для ІТ-ринку
Економічний	Перехід до цифрової економіки	Зростання попиту на ІТ-послуги
Технологічний	Розвиток AI, Big Data, Cloud	Поява нових ІТ-сервісів
Організаційний	Платформізація бізнесу	Формування цифрових екосистем
Соціальний	Зміна ринку праці	Попит на ІТ-фахівців
Глобалізаційний	Інтеграція ринків	Розширення міжнародного ІТ-аутсорсингу

У сучасних умовах розвиток світового ринку ІТ-послуг визначається комплексною взаємодією різних груп факторів, які формують попит, пропозицію та загальні умови функціонування цифрової економіки. До таких факторів належать технологічні інновації, економічні процеси та суспільні зміни, що в сукупності створюють основу для стрімкого зростання ІТ-сектора. З метою наочного відображення взаємозв'язку між основними драйверами розвитку та формуванням світового ринку ІТ-послуг подано на рис.1.5.

Рисунок 1.5 - Ключові драйвери розвитку світового ринку ІТ-послуг [45]

Отже, наведена схема демонструє, що розвиток світового ринку ІТ-послуг є результатом одночасного впливу кількох ключових груп факторів. Технологічні інновації забезпечують появу нових цифрових рішень і сервісів, економічні чинники формують фінансову основу попиту та інвестицій, а суспільні зміни сприяють розширенню цифрових компетентностей та трансформації ринку праці. Взаємодія цих елементів призводить до посилення ролі ІТ-послуг у глобальній економіці та прискорення процесів цифрової трансформації [46].

Подальший аналіз світового ринку ІТ-послуг дозволяє зробити висновок, що його розвиток дедалі більше залежить від швидкості впровадження інновацій та здатності економічних систем адаптуватися до цифрових змін. У сучасній глобальній економіці конкурентні переваги отримують ті країни та компанії, які активно інвестують у розвиток ІТ-інфраструктури, підтримують інноваційні стартапи та формують сприятливе середовище для цифрового бізнесу. Важливим аспектом є також зростання ролі державної політики у сфері цифрової трансформації. У багатьох країнах світу впроваджуються національні стратегії цифрового розвитку, які передбачають підтримку ІТ-індустрії, розвиток освіти у сфері інформаційних технологій та стимулювання інноваційної діяльності. Це створює додаткові умови для розширення світового ринку ІТ-послуг та його інтеграції у глобальну економічну систему. Окремо слід відзначити посилення

значення кібербезпеки як одного з ключових напрямів ІТ-послуг. Зі збільшенням обсягів цифрових даних та розширенням онлайн-сервісів зростає кількість кіберзагроз, що вимагає впровадження сучасних систем захисту інформації. У результаті послуги у сфері кібербезпеки стають одним із найбільш швидкозростаючих сегментів ІТ-ринку.

Таким чином, сучасний етап розвитку світового ринку ІТ-послуг характеризується поглибленням цифрової інтеграції, зростанням ролі інновацій та формуванням нових моделей економічної взаємодії. Це підтверджує стратегічне значення ІТ-сектору як одного з ключових драйверів глобальної цифрової трансформації.

Подані результати табл.1.6 свідчать, що цифрова трансформація має системний характер і охоплює всі ключові сфери економічного та соціального розвитку. Її вплив на ІТ-сектор проявляється у розширенні ринку послуг, появі нових технологічних рішень та посиленні глобальної інтеграції цифрових економік.

Таблиця 1.6 – Основні результати цифрової трансформації для ІТ-сектору [46]

Напрямок змін	Результат	Вплив на ІТ-послуги
Економічний розвиток	Зростання економіки цифрової	Розширення ринку ІТ-послуг
Технологічний прогрес	Впровадження інновацій	Поява нових ІТ-продуктів
Бізнес-трансформація	Нові бізнес-моделі	Розвиток платформних рішень
Глобалізація	Міжнародна інтеграція	Зростання ІТ-аутсорсингу
Соціальні зміни	Цифровізація суспільства	Попит на ІТ-компетенції

Важливо також підкреслити, що цифрова трансформація глобальної економіки не є одноразовим процесом, а має безперервний характер. Вона постійно еволюціонує під впливом науково-технічного прогресу, появи нових цифрових технологій та змін у структурі світового попиту на інформаційні послуги. Це означає, що ІТ-сектор функціонує в умовах постійної невизначеності, але водночас має високий потенціал зростання та

масштабування. У сучасному глобальному середовищі особливого значення набуває швидкість адаптації бізнесу до цифрових змін. Компанії, які оперативного впроваджують інноваційні ІТ-рішення, отримують конкурентні переваги на міжнародному ринку. Це стосується як великих транснаціональних корпорацій, так і невеликих технологічних стартапів, які часто виступають джерелом радикальних інновацій. Крім того, цифрова трансформація змінює саму природу міжнародної конкуренції. Якщо раніше основними факторами були ресурси, виробничі потужності та географічне розташування, то сьогодні ключову роль відіграють дані, швидкість обробки інформації, рівень цифрових технологій та якість ІТ-інфраструктури. Це призводить до того, що країни з розвиненим ІТ-сектором отримують значні переваги у глобальній економіці.

Для узагальнення особливостей впливу цифрової трансформації на розвиток світового ринку ІТ-послуг доцільно відобразити її ключовий характер та механізми дії. Рис.1.6 демонструє основні властивості цифрових змін у глобальній економіці та їх роль у формуванні сучасного ІТ-ринку.

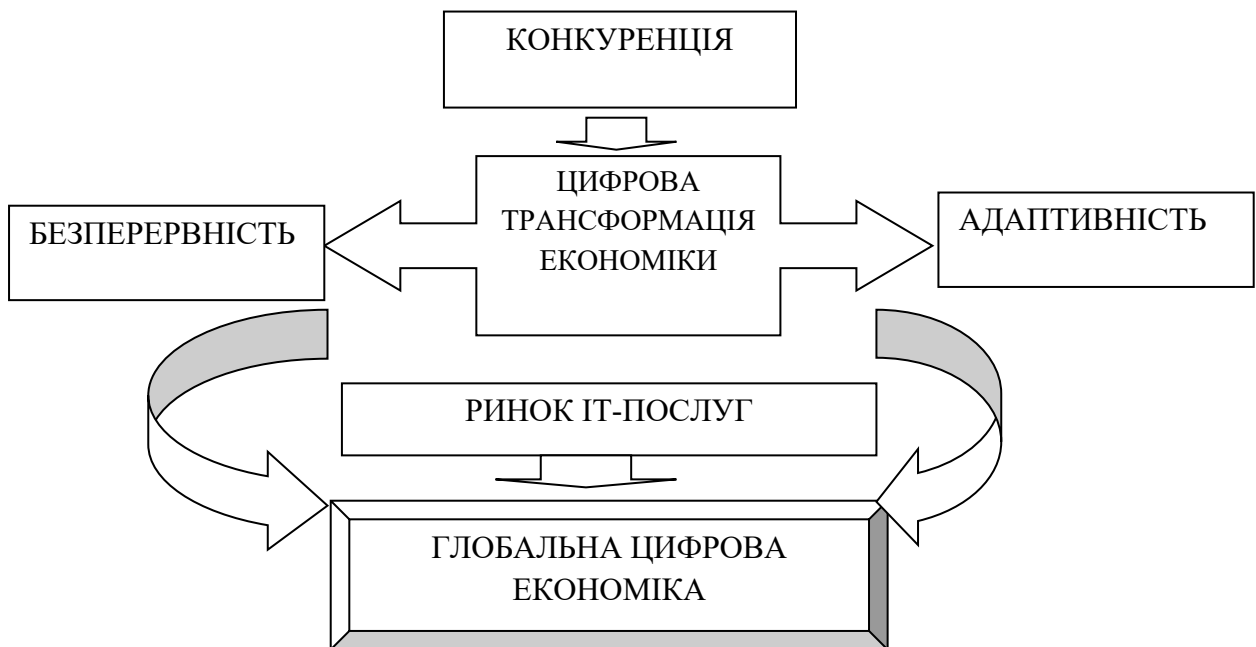

Рисунок 1.6 – Характер цифрової трансформації глобальної економіки та її вплив на світовий ринок ІТ-послуг [35]

Отже, цифрова трансформація глобальної економіки виступає ключовим чинником розвитку світового ринку ІТ-послуг, визначаючи його динаміку, структуру та напрями еволюції. Вона забезпечує перехід до цифрової моделі економічного розвитку, де основними ресурсами стають дані, технології та інновації. У результаті посилюється глобальна інтеграція ІТ-ринків, зростає попит на ІТ-послуги та розширюються можливості міжнародного ІТ-бізнесу. Це підтверджує визначальну роль цифрової трансформації як фундаментальної основи розвитку сучасної цифрової економіки та світового ринку ІТ-послуг.

2 АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ІТ-ПОСЛУГ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

2.1 Динаміка розвитку світового ринку ІТ-послуг

Світовий ринок ІТ-послуг у період 2017–2025 років характеризується стійким та прискореним зростанням, що зумовлено глибокими процесами цифрової трансформації глобальної економіки. У цей період відбувся перехід від традиційних підходів до управління бізнесом до повністю цифрових моделей, що базуються на використанні хмарних технологій, штучного інтелекту, аналітики великих даних та автоматизованих систем управління. Загальна динаміка розвитку ІТ-ринку демонструє, що навіть у періоди економічної нестабільності галузь зберігала позитивні темпи зростання. Особливо суттєвим став вплив пандемії COVID-19, яка прискорила цифровізацію бізнесу, освіти, медицини та державного сектору. У результаті попит на ІТ-послуги значно зріс, а цифрові рішення стали критично необхідними для функціонування економіки. У період 2019–2025 років світовий ринок ІТ-послуг збільшився орієнтовно більш ніж на 50%, що свідчить про його високу динамічність і стратегічну роль у глобальній економіці. Найшвидше зростання спостерігається в сегментах хмарних сервісів, кібербезпеки, розробки програмного забезпечення та рішень на основі штучного інтелекту.

Для наочного відображення тенденцій розвитку світового ринку ІТ-послуг у період 2017–2025 років доцільно використати графічний метод аналізу (рис.2.1). Побудова графіка дозволяє чітко простежити динаміку зростання ринку, виявити основні етапи його розвитку та оцінити загальні тенденції зміни обсягів ІТ-послуг у глобальному масштабі. На основі узагальнених статистичних даних подано відповідний графік, який відображає зміну обсягів ринку за досліджуваний період.

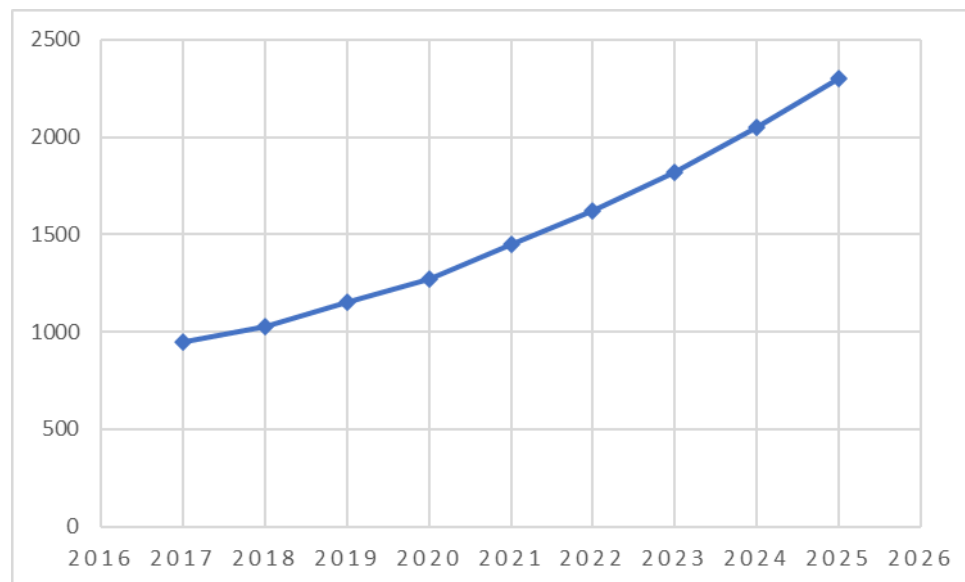

Рисунок 2.1 -Динаміка обсягів світового ринку ІТ-послуг (2017–2025), млрд дол. США [35]

Подані дані на рис.2.1 відображають узагальнену динаміку зростання світового ринку ІТ-послуг у період 2017–2025 років. Спостерігається стабільне щорічне збільшення обсягів ринку, що зумовлено цифровізацією економіки, розвитком хмарних технологій, штучного інтелекту та зростанням попиту на ІТ-аутсорсинг і кібербезпеку. Найбільш стрімке зростання припадає на період після 2020 року, що пов'язано з прискореною цифровою трансформацією бізнесу та суспільства.

У сучасних умовах глобального розвитку цифрової економіки провідні позиції на світовому ринку ІТ-послуг займають країни, які мають високий рівень технологічного розвитку, потужну науково-дослідну базу та сформовану інноваційну екосистему. У 2024–2025 роках ключовими гравцями залишаються Сполучені Штати Америки, Індія, Велика Британія, Китай, Німеччина та країни Європейського Союзу (табл.2.2). Саме ці держави формують основні потоки експорту цифрових та ІТ-послуг у світі. Сполучені Штати Америки утримують лідерські позиції завдяки концентрації найбільших технологічних корпорацій світу, таких як Microsoft, Amazon, Google, Apple та Meta. Основними напрямками їхньої діяльності є хмарні технології, штучний інтелект, цифрові платформи та програмне забезпечення. Індія продовжує зміцнювати свої позиції як глобальний

центр ІТ-аутсорсингу, забезпечуючи значну частку світового ринку послуг з розробки програмного забезпечення та технічної підтримки. Велика Британія та Німеччина спеціалізуються на наданні високотехнологічних ІТ-послуг, зокрема у сфері фінтех-рішень, кібербезпеки та цифрового консалтингу. Країни ЄС активно розвивають цифрову інфраструктуру та стимулюють інноваційний розвиток через державні програми підтримки ІТ-сектору. Китай, у свою чергу, демонструє стрімке зростання у сфері штучного інтелекту, електронної комерції та цифрових платформ.

Таблиця 2.1 – Країни-лідери світового ринку ІТ-послуг та їх спеціалізація 2024–2025 рр. [28, 29]

Країна	Основні напрями ІТ-експорту	Особливості розвитку
США	Хмарні сервіси, ШІ, ПЗ, цифрові платформи	Домінування глобальних корпорацій
Індія	ІТ-аутсорсинг, розробка ПЗ, підтримка	Лідер за обсягом послуг
Велика Британія	Фінтех, ІТ-консалтинг, аналітика	Розвинений фінансовий сектор
Німеччина	Кібербезпека, промислові ІТ-рішення	Орієнтація на індустрію 4.0
Китай	AI, e-commerce, цифрові платформи	Швидке технологічне зростання
Ірландія	Центри ІТ-корпорацій, хмарні сервіси	Податкові переваги

Світовий ринок ІТ-послуг характеризується високою концентрацією доходів у кількох провідних країнах, які визначають основні напрями його розвитку. Водночас зростає роль країн, що розвиваються, які поступово інтегруються у глобальні цифрові ланцюги створення вартості. Це сприяє посиленню конкуренції та розширенню географії ІТ-послуг. У цілому спостерігається стійка тенденція до зростання обсягів міжнародної торгівлі ІТ-послугами, що зумовлено активним впровадженням цифрових технологій, розвитком штучного інтелекту та збільшенням попиту на віддалені цифрові рішення. Це підтверджує стратегічну роль ІТ-сектору як одного з ключових драйверів сучасної глобальної економіки (рис.2.2).

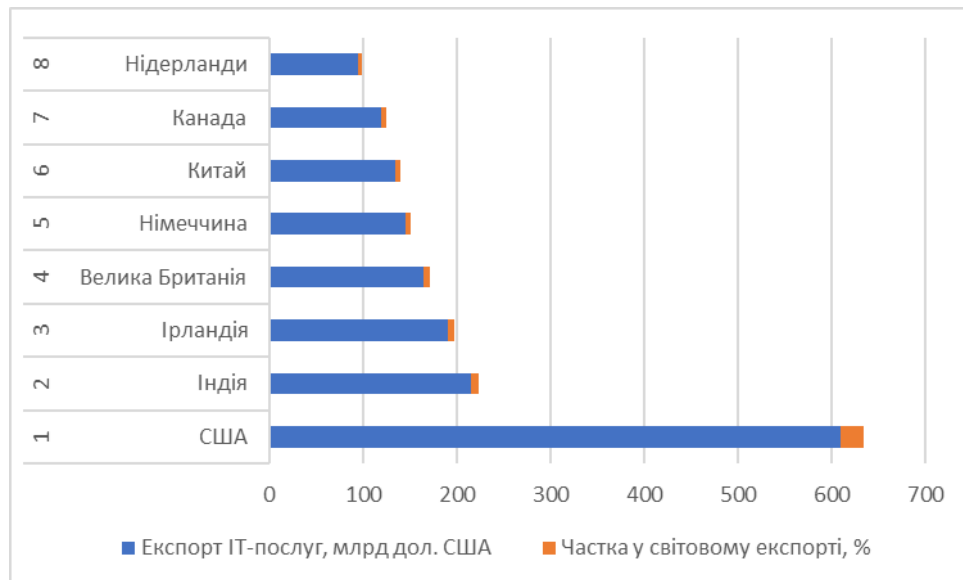

Рисунок 2.2- Країни-лідери в експорті комп'ютерних та ІТ-послуг у 2024 році [13,14]

Подані дані на рис.2.2 відображають структуру світового експорту комп'ютерних та ІТ-послуг у 2024 році та свідчать про значну концентрацію ринку у невеликій кількості країн. Беззаперечним лідером залишаються США, які забезпечують майже чверть світового експорту завдяки розвитку глобальних технологічних корпорацій та інноваційного сектору. Індія утримує другу позицію завдяки домінуванню у сфері ІТ-аутсорсингу та великому кадровому потенціалу. Європейські країни, зокрема Ірландія, Велика Британія та Німеччина, формують потужний регіональний центр цифрових послуг, орієнтований на фінтех, консалтинг і промислові ІТ-рішення. Загалом рис.2.2 підтверджує, що світовий ринок ІТ-послуг має чітко виражену ієрархічну структуру, де лідерство визначається рівнем технологічного розвитку, інноваційністю економіки та інтеграцією у глобальні цифрові ланцюги.

Для оцінювання масштабів та тенденцій розвитку світового ринку ІТ-послуг важливим є аналіз його динаміки у часовому розрізі. Дослідження обсягів ринку за 2020–2025 роки дозволяє виявити ключові етапи його зростання, вплив глобальних кризових явищ, а також наслідки прискореної цифрової трансформації економіки. У цьому контексті особливого значення набуває період після 2020 року, коли ринок ІТ-послуг зазнав суттєвих структурних змін

і значного збільшення попиту на цифрові рішення. Основні показники розвитку світового ІТ-ринку за 2020–2025 роки наведено на рис.2.3.

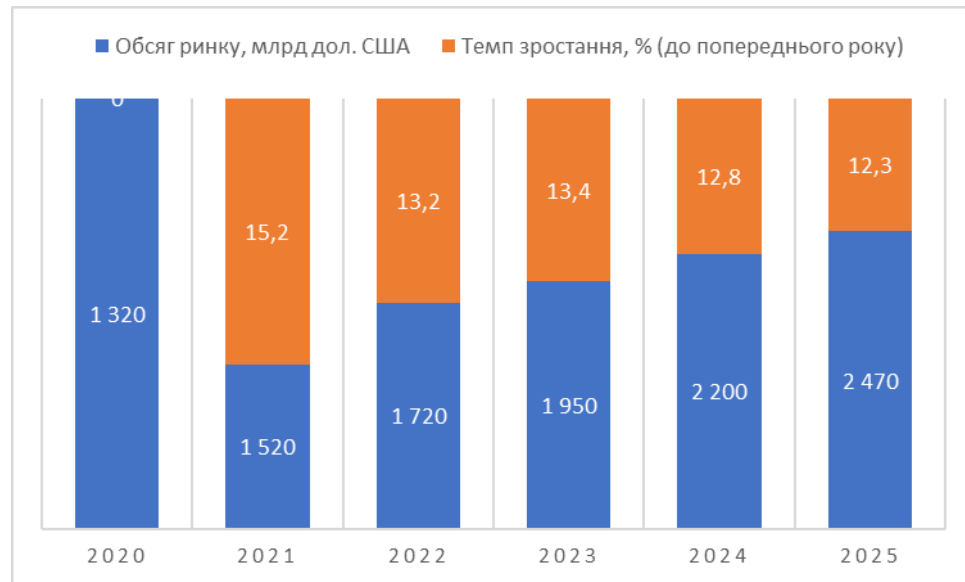

Рисунок 2.3- Обсяг світового ринку ІТ-послуг за 2020–2025 роки, млрд дол. США [13,14]

Подані дані відображають динаміку розвитку світового ринку ІТ-послуг у період 2020–2025 років та свідчать про його стійке та безперервне зростання. У 2020 році обсяг ринку становив близько 1 320 млрд дол. США, що було пов’язано з початком пандемії COVID-19 та різким переходом бізнесу й соціальної сфери у цифровий формат. У 2021 році спостерігалось найбільш стрімке зростання — понад 15%, що пояснюється масовим впровадженням дистанційної роботи, онлайн-освіти та активним розвитком хмарних технологій. У подальші роки 2022–2025 темпи зростання дещо стабілізувалися, однак залишалися високими на рівні 12–13% щорічно. Зокрема, у 2023 році обсяг ринку наблизився до 1 950 млрд дол. США, що відображає посилення попиту на рішення у сфері кібербезпеки, аналітики великих даних та штучного інтелекту. У 2024 році ринок перевищив позначку 2 200 млрд дол. США, що стало результатом активної цифрової трансформації бізнесу та державного сектору. Дані за 2025 рік свідчить про подальше зростання до рівня близько 2 470 млрд дол. США. Це

підтверджує, що світовий ринок ІТ-послуг є одним із найбільш динамічних сегментів глобальної економіки та демонструє стабільну довгострокову тенденцію до розширення. Загалом, аналіз показує, що головними драйверами зростання виступають цифровізація економіки, розвиток штучного інтелекту, хмарних технологій, а також зростаюча потреба бізнесу у цифровій трансформації та автоматизації процесів.

Світовий ринок експорту ІТ-послуг характеризується високим рівнем концентрації та нерівномірністю розподілу між країнами. Провідні позиції займають держави з розвиненою цифровою економікою, потужними технологічними корпораціями та високим рівнем інноваційної активності. Аналіз топ-10 країн за обсягом експорту ІТ-послуг у 2024 році дозволяє визначити ключові центри глобального ІТ-ринку та оцінити їхню роль у міжнародній цифровій економіці (рис.2.4).

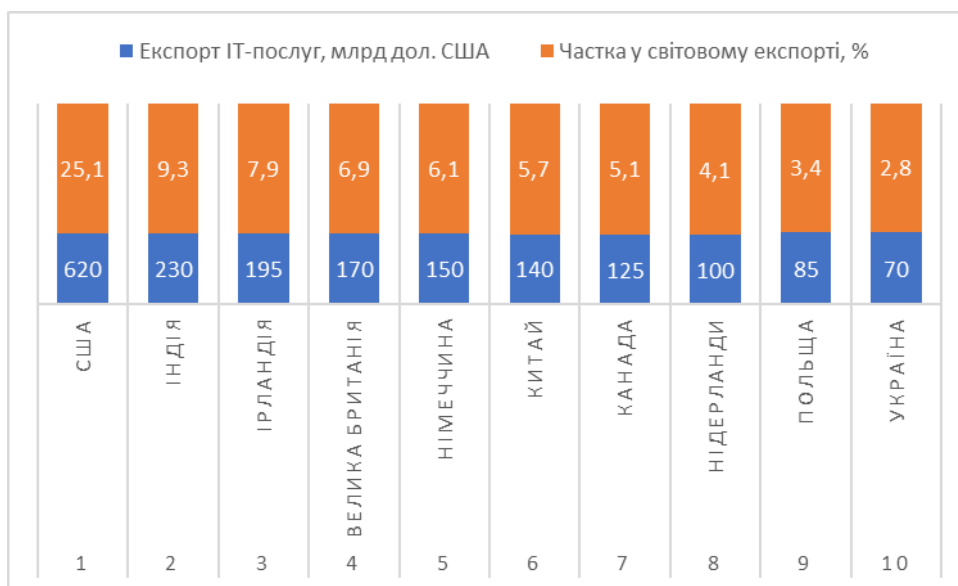

Рисунок 2.4 - Країни-лідери за обсягом експорту ІТ-послуг у 2024 році
[13,14]

Подані дані свідчать, що беззаперечним лідером світового ринку експорту ІТ-послуг залишаються Сполучені Штати Америки, які забезпечують приблизно чверть глобального обсягу завдяки діяльності таких компаній, як Microsoft, Google, Amazon, Apple та Meta. Другу позицію займає Індія, яка спеціалізується

на ІТ-аутсорсингу, розробці програмного забезпечення та технічній підтримці міжнародних компаній. Європейські країни — Ірландія, Велика Британія, Німеччина та Нідерланди — формують потужний регіональний центр цифрових послуг, орієнтований на фінтех, консалтинг, кібербезпеку та корпоративні ІТ-рішення. Китай утримує сильні позиції завдяки розвитку цифрових платформ, штучного інтелекту та внутрішнього технологічного ринку. Особливої уваги заслуговує поява Польщі та України у переліку топ-10 країн. Це свідчить про поступову інтеграцію країн Східної Європи у глобальні ІТ-ланцюги створення вартості, розвиток аутсорсингових послуг та зростання конкурентоспроможності їхнього ІТ-сектору.

Отже, структура світового експорту ІТ-послуг демонструє чітку ієрархію, в якій домінують розвинені економіки з високим рівнем технологічного розвитку. Водночас спостерігається поступове розширення географії ІТ-ринку за рахунок країн, що розвиваються, які активно нарощують свою присутність у глобальному цифровому просторі. Це підтверджує зростаючу роль ІТ-сектора як ключового драйвера сучасної світової економіки [15].

Світовий ринок програмного забезпечення є одним із ключових сегментів ІТ-індустрії та характеризується високою концентрацією доходів у провідних транснаціональних корпораціях. Його розвиток безпосередньо пов'язаний із процесами цифрової трансформації економіки, зростанням попиту на хмарні сервіси, корпоративні платформи, рішення у сфері штучного інтелекту та автоматизації бізнес-процесів. Аналіз динаміки доходів провідних компаній дозволяє оцінити тенденції розвитку глобального ринку програмного забезпечення у період 2020–2025 років. Основні показники наведено на рис. 2.5. Подані дані відображають динаміку доходів провідних світових компаній у сфері програмного забезпечення за період 2020–2025 років. Аналіз показує, що всі ключові гравці ринку демонструють стійке зростання доходів, що зумовлено активною цифровізацією економіки, збільшенням попиту на хмарні сервіси, корпоративне програмне забезпечення та рішення на основі штучного інтелекту. Найбільші темпи зростання спостерігаються у компаній Microsoft та Salesforce,

що пов'язано з їх лідерством у сфері хмарних платформ (Azure, Salesforce Cloud) та масштабною цифровою трансформацією бізнесу. Adobe також демонструє значне зростання завдяки переходу до моделі підписки та розвитку цифрового контенту. Компанії Oracle та SAP характеризуються більш стабільною, але менш динамічною траєкторією розвитку, що пояснюється їх орієнтацією на корпоративні ERP-рішення та довгострокові контракти з великими підприємствами. Отже, аналіз свідчить, що ринок програмного забезпечення у 2020–2025 роках характеризується стійкою позитивною динамікою та високою концентрацією доходів у провідних технологічних корпораціях. Основними драйверами зростання виступають хмарні технології, SaaS-моделі, штучний інтелект та цифровізація бізнес-процесів, що підтверджує стратегічну роль програмного забезпечення у структурі світового ІТ-ринку.

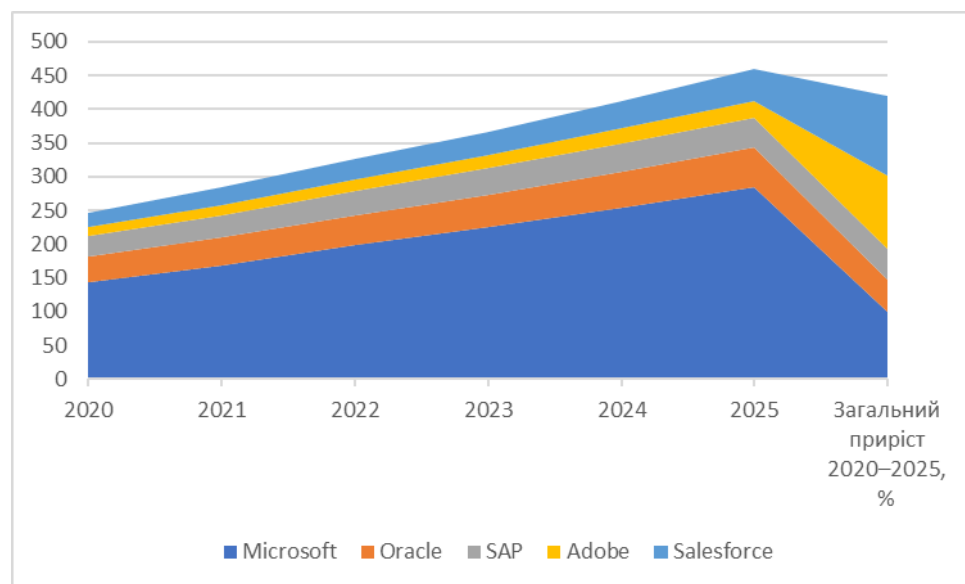

Рисунок 2.5 - Компанії-лідери світового ринку програмного забезпечення у 2020–2025 рр., млрд дол. США [15]

Аналіз регіональної структури витрат на споживання ІТ-послуг у 2020–2025 роках свідчить про нерівномірний, але стабільно зростаючий характер розвитку світового ІТ-ринку. У всіх регіонах спостерігається позитивна динаміка, однак темпи зростання та частка у глобальних витратах суттєво відрізняються.

Найбільшу частку витрат традиційно формує Північна Америка, яка зберігає лідерство завдяки високому рівню цифровізації бізнесу, концентрації провідних ІТ-корпорацій та активному впровадженню хмарних технологій. Саме цей регіон визначає глобальні тенденції розвитку ІТ-послуг, особливо у сфері штучного інтелекту та корпоративного програмного забезпечення (рис.2.6).

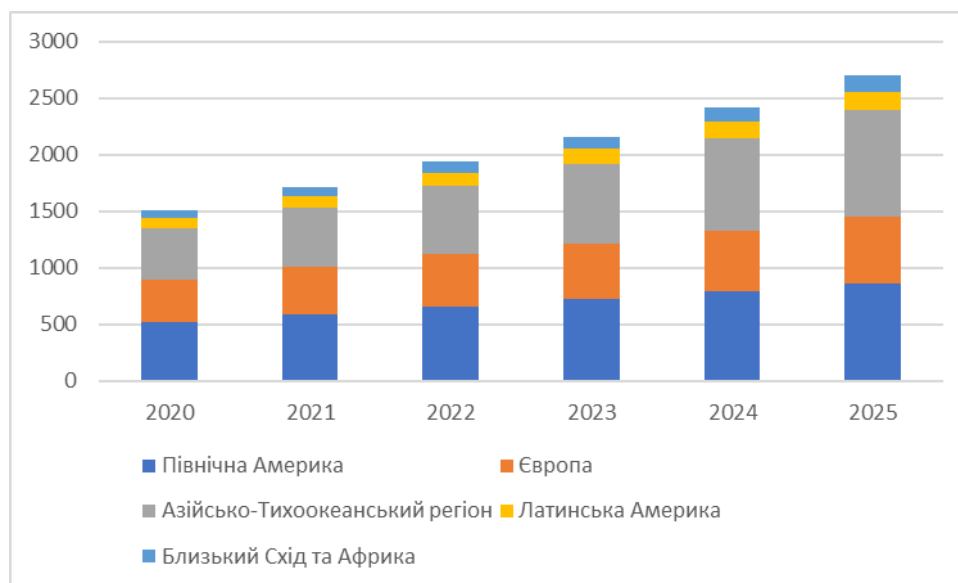

Рисунок 2.6 - Витрати на споживання ІТ-послуг за регіонами світу у 2020–2025 рр., млрд дол. США [13,14]

Другу за значенням позицію займає Азійсько-Тихоокеанський регіон, який демонструє найшвидші темпи зростання. Це пояснюється масштабною цифровізацією економік Китаю, Індії, Японії та Південної Кореї, розвитком ІТ-аутсорсингу, а також стрімким розширенням внутрішнього попиту на цифрові сервіси. Європа характеризується стабільним, але помірнішим зростанням витрат. Основний акцент у регіоні робиться на кібербезпеку, регуляторні цифрові рішення, фінтех-сектор та розвиток промислових цифрових технологій у межах концепції індустрії 4.0. Водночас політика цифрового суверенітету стимулює інвестиції у локальні ІТ-рішення. Латинська Америка та Близький Схід і Африка мають меншу частку у світових витратах, однак демонструють поступове зростання завдяки розвитку мобільних технологій, електронної

комерції та цифрових державних сервісів. Особливо помітною є роль державних програм цифрової трансформації у цих регіонах. У структурному розрізі спостерігається чітка тенденція: з 2020 по 2025 рік зростає частка витрат на хмарні сервіси, кібербезпеку, аналітику даних та штучний інтелект, тоді як традиційні IT-рішення поступово втрачають відносну частку в загальній структурі витрат.

Отже, регіональний аналіз витрат на IT-послуги підтверджує, що світовий ринок розвивається нерівномірно, але має чітку тенденцію до глобального зростання. Лідируючу роль зберігають розвинені економіки, однак країни Азії та інших регіонів поступово посилюють свою позицію, формуючи нову багатополярну структуру світового IT-ринку. Це відображає загальний процес цифрової трансформації світової економіки та зростання значення IT-послуг як стратегічного ресурсу розвитку.

Для наочного відображення динаміки витрат на IT-послуги за провідними країнами світу у період 2020–2025 років доцільно використати графічний метод аналізу. Побудова рисунка дозволяє порівняти темпи зростання витрат між країнами, виявити лідерів ринку та визначити загальні тенденції розвитку глобального попиту на IT-послуги. На основі узагальнених статистичних даних подано графічну інтерпретацію, що відображає зміну витрат у розрізі основних країн світу за досліджуваний період. Аналіз даних свідчить, що світовий ринок IT-послуг за рівнем споживання має чітко виражену ієрархічну структуру, де домінують розвинені економіки та швидкозростаючі азійські країни. Беззаперечним лідером залишаються США, де витрати зросли з 780 млрд дол. у 2020 році до 1 300 млрд дол. у 2025 році. Це пояснюється високим рівнем цифровізації економіки, концентрацією глобальних IT-корпорацій та широким впровадженням хмарних технологій і штучного інтелекту. Друге місце займає Китай, який демонструє одні з найвищих темпів зростання — з 410 до 830 млрд дол. США. Це пов'язано з масштабною цифровізацією промисловості, розвитком внутрішнього IT-ринку та державними інвестиціями у технологічний сектор. Індія показує найдинамічніше зростання серед розглянутих країн у відносному

вимірі — більш ніж удвічі за період 2020–2025 років. Це зумовлено розвитком ІТ-аутсорсингу, програмної інженерії та експортом цифрових послуг (рис.2.7).

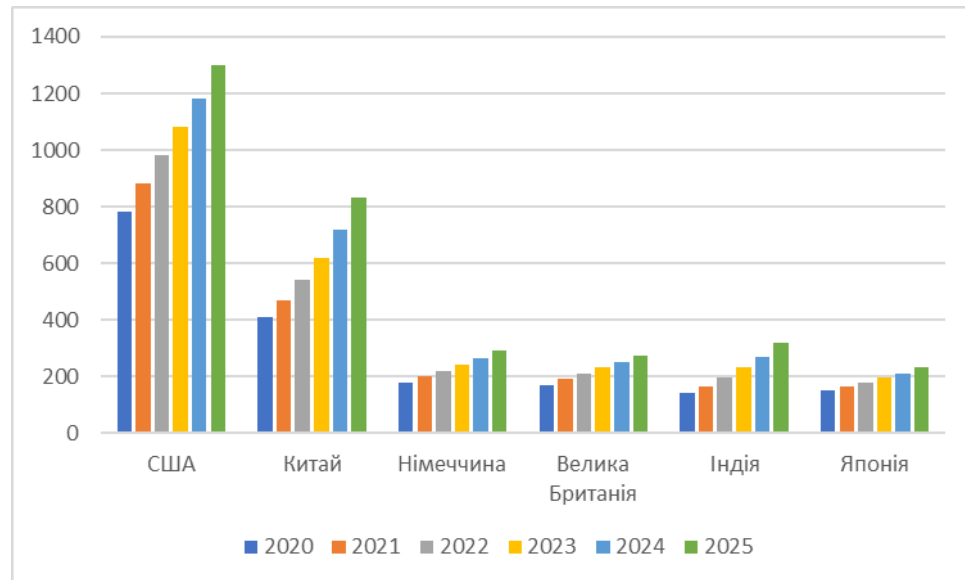

Рисунок 2.7 - Динаміка витрат на ІТ-послуги за провідними країнами світу у 2020–2025 рр., млрд дол. США [11]

Європейські країни — Німеччина та Велика Британія — демонструють стабільне, але помірне зростання, що відображає зрілу структуру їхніх економік. Основний акцент тут робиться на кібербезпеку, фінтех-рішення та промислові цифрові технології. Японія характеризується більш консервативною динамікою, однак також поступово нарощує витрати на ІТ, особливо в сегменті роботизації та промислової автоматизації. Отже, аналіз витрат на ІТ-послуги за країнами підтверджує посилення глобальної цифрової нерівномірності: лідерами залишаються США та Китай, тоді як Індія демонструє найшвидше зростання. Європейські країни зберігають стабільні позиції, орієнтуючись на якісні, а не кількісні параметри розвитку ІТ-сектора. Це свідчить про подальше формування багатополлярної структури світового ринку ІТ-послуг.

Розвиток світового ринку ІТ-послуг значною мірою визначається специфічними драйверами в окремих країнах, які формують їх конкурентні переваги та роль у глобальній цифровій економіці. У Сполучених Штатах

Америку ключовим фактором зростання виступає високий рівень інноваційності та домінування великих технологічних корпорацій, які формують глобальні стандарти розвитку ІТ-ринку. Основними драйверами є штучний інтелект, хмарні технології, великі дані та цифрові платформи, що забезпечують масштабування ІТ-продуктів у світовому масштабі. Індія, у свою чергу, розвиває ІТ-сектор переважно за рахунок аутсорсингової моделі. Ключовим драйвером виступає наявність великої кількості кваліфікованих ІТ-спеціалістів при відносно низькій вартості робочої сили, що забезпечує конкурентоспроможність країни на ринку розробки програмного забезпечення, технічної підтримки та ІТ-аутсорсингу. Китай характеризується сильною роллю державного регулювання та стратегічного планування цифрової економіки. Основними драйверами є державні інвестиції у цифрову інфраструктуру, розвиток національних технологічних платформ, електронної комерції та штучного інтелекту. Важливу роль також відіграє масштабний внутрішній ринок, який стимулює швидке впровадження інновацій. Країни Європейського Союзу розвивають ІТ-ринок переважно через регуляторні та інституційні механізми. Основними драйверами є кібербезпека, цифрова трансформація промисловості (Індустрія 4.0), розвиток фінтех-рішень та високі стандарти захисту даних. ЄС орієнтується не на масовість, а на якість і безпеку цифрових рішень. Таким чином, кожна країна формує унікальну модель розвитку ІТ-послуг: США — інноваційно-платформенну, Індія — аутсорсингову, Китай — державоцентричну, ЄС — регуляторно-інноваційну. Їх взаємодія створює багаторівневу структуру світового ІТ-ринку та забезпечує його динамічний розвиток (табл.2.2).

Подані дані в табл.2.2 свідчать, що розвиток світового ринку ІТ-послуг визначається різними за природою драйверами в окремих країнах, які формують їх конкурентні переваги. Розвинені економіки роблять акцент на інноваціях і технологічному лідерстві, тоді як країни, що розвиваються, використовують переваги вартості робочої сили та аутсорсингової моделі. У сукупності це забезпечує збалансований і багатополлярний розвиток глобального ІТ-ринку.

Таблиця 2.2 – Основні драйвери розвитку ІТ-послуг за країнами та їх економічні ефекти [11]

Країна	Основні напрями ІТ-експорту	Особливості розвитку
США	Хмарні сервіси, ІІІ, ПЗ, цифрові платформи	Домінування глобальних корпорацій
Індія	ІТ-аутсорсинг, розробка ПЗ, підтримка	Лідер за обсягом послуг
Велика Британія	Фінтех, ІТ-консалтинг, аналітика	Розвинений фінансовий сектор
Німеччина	Кібербезпека, промислові ІТ-рішення	Орієнтація на індустрію 4.0
Китай	AI, e-commerce, цифрові платформи	Швидке технологічне зростання
Ірландія	Центри ІТ-корпорацій, хмарні сервіси	Податкові переваги

Для оцінювання трансформацій світового ринку ІТ-послуг важливим є аналіз його структурних змін у регіональному розрізі. Порівняння часток провідних регіонів у 2020 та 2025 роках дозволяє виявити зміщення центрів цифрової активності, визначити посилення або послаблення позицій окремих економік та охарактеризувати загальні тенденції перерозподілу глобального ІТ-ринку. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз еволюції регіональної структури ринку ІТ-послуг, наведений на рис.2.8. Аналіз структури світового ринку ІТ-послуг у 2020 та 2025 роках демонструє суттєві зрушення у регіональному розподілі ринкових часток, що відображає процеси глобальної цифрової трансформації та зміщення економічної активності. Позиції Північної Америки, зокрема США, залишаються лідируючими, однак спостерігається поступове зменшення її частки з 38,5% до 34,0%. Це пояснюється тим, що, попри абсолютне зростання обсягів ІТ-ринку, інші регіони розвиваються швидшими темпами, особливо в сегментах аутсорсингу та цифрових платформ. Європа також демонструє незначне скорочення частки — з 27,0% до 24,5%. Це пов'язано з більш повільними темпами масштабування ІТ-сектору порівняно з країнами Азії, а також високим рівнем регуляторного навантаження, яке частково стримує динаміку ринку. Натомість Азійсько-Тихоокеанський регіон показує найпомітніше зростання — з 28,0% до 33,5%.

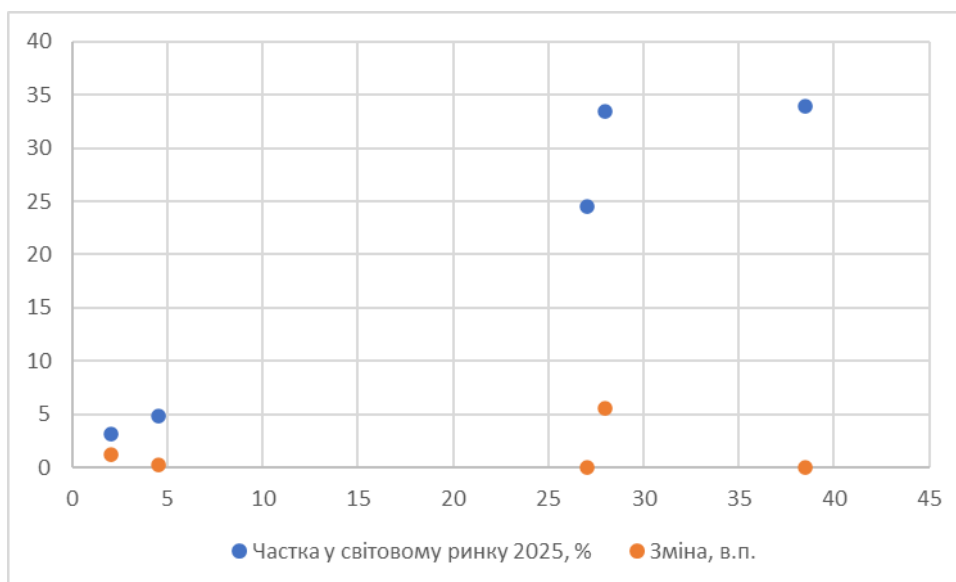

Рисунок 2.8 - Зміна регіональної структури ринку ІТ-послуг [6]

Це свідчить про посилення ролі Китаю, Індії, Південної Кореї та інших країн регіону як нових центрів глобальної цифрової економіки. Основними драйверами виступають масштабна цифровізація, державні інвестиції та розвиток внутрішнього ІТ-ринку. Латинська Америка та Близький Схід і Африка демонструють поступове, але стабільне зростання, що пов'язано з розвитком мобільних технологій, електроніки, структура світового ринку ІТ-послуг у період 2020–2025 років зазнає поступового перерозподілу: зменшується відносна частка традиційних лідерів (США та Європи), тоді як зростає роль Азійсько-Тихоокеанського регіону. Це свідчить про формування багатопольярної моделі глобального ІТ-ринку, де центри цифрової активності поступово зміщуються у бік країн Азії, що найбільш динамічно розвиваються.

У результаті проведеного аналізу світового ринку ІТ-послуг встановлено, що він є одним із найбільш динамічних сегментів глобальної економіки, який демонструє стійке зростання у період 2020–2025 років. Структурний аналіз показав, що ринок характеризується поступовим зміщенням центрів зростання від традиційних лідерів (США та країн Європи) до Азійсько-Тихоокеанського регіону, який демонструє найвищі темпи нарощування частки у світовому ІТ-ринку. Водночас США зберігають домінуючі позиції завдяки високому рівню інноваційності та концентрації провідних технологічних корпорацій.

Європейські країни характеризуються відносною стабільністю та орієнтацією на якість, безпеку та регуляторну відповідність цифрових рішень, тоді як країни, що розвиваються, поступово посилюють свою присутність у глобальному ІТ-просторі. Отже, світовий ринок ІТ-послуг набуває багатополлярної структури, в якій поєднуються інноваційне лідерство розвинених країн та динамічне зростання нових цифрових центрів. Це підтверджує його стратегічну роль як ключового драйвера сучасної цифрової трансформації глобальної економіки.

2.2 Позиції України на світовому ринку ІТ-послуг та перспективи інтеграції у глобальний цифровий простір

У сучасних умовах цифровізації світової економіки ринок ІТ-послуг перетворився на один із ключових факторів міжнародної конкурентоспроможності держав. Інформаційні технології формують нові моделі бізнесу, змінюють підходи до управління підприємствами та забезпечують інтеграцію країн у глобальний економічний простір. Для України ІТ-сектор став не лише джерелом валютних надходжень, але й одним із найважливіших інструментів підтримки економічної стійкості в умовах кризових викликів, пандемії та воєнних дій. Упродовж 2020–2025 років Україна поступово зміцнювала свої позиції на міжнародному ринку ІТ-послуг. Українські компанії активно працюють в сферах розробки програмного забезпечення, аутсорсингу бізнес-процесів, кібербезпеки, штучного інтелекту, Big Data, хмарних сервісів та фінансових технологій. Високий рівень технічної підготовки фахівців, конкурентна вартість послуг та адаптивність бізнесу забезпечили українському ІТ-сектору стабільний попит з боку іноземних замовників. Особливо важливим чинником розвитку стала глобальна цифрова трансформація, яка прискорила після пандемії COVID-19. Перехід компаній у всьому світі до дистанційної роботи та автоматизації бізнес-процесів значно

підвищив попит на ІТ-рішення. Українські компанії змогли швидко адаптуватися до нових умов, забезпечуючи безперервність роботи навіть в умовах нестабільності. Це сприяло зміцненню репутації України як надійного партнера на світовому ринку цифрових послуг.

Після 2022 року український ІТ-сектор зіткнувся з безпрецедентними викликами, пов'язаними з повномасштабною війною. Попри складну ситуацію, галузь зберегла експортний потенціал та продовжила функціонування завдяки високій мобільності фахівців, використанню хмарної інфраструктури та гнучким моделям управління. Більшість ІТ-компаній змогли релокувати команди, забезпечити резервні системи енергоживлення та підтримати міжнародні контракти. Це стало важливим підтвердженням стійкості української цифрової економіки. У 2023–2025 роках Україна продовжила інтеграцію у глобальний цифровий простір через розширення міжнародного партнерства, участь у технологічних програмах Європейського Союзу та розвиток цифрової інфраструктури. Значну роль у цьому процесі відіграє гармонізація українського законодавства з європейськими цифровими стандартами, розвиток електронного урядування та підтримка інноваційних стартапів. Україна поступово формує імідж держави з високим рівнем цифрової трансформації та потужним кадровим потенціалом. Одним із ключових напрямів інтеграції України у світовий цифровий простір є розвиток екосистеми інновацій. У країні активно розвиваються стартапи у сферах fintech, defense tech, medtech, agritech та штучного інтелекту. Українські технологічні рішення дедалі частіше виходять на міжнародні ринки, залучають іноземні інвестиції та беруть участь у глобальних акселераційних програмах. Це сприяє переходу від моделі аутсорсингової економіки до створення власних високотехнологічних продуктів. Водночас подальший розвиток ІТ-сектору потребує вирішення низки проблем. Серед основних викликів залишаються міграція висококваліфікованих фахівців, дефіцит інвестицій, ризики енергетичної нестабільності та посилення глобальної конкуренції. Для зміцнення міжнародних позицій України важливими є

державна підтримка цифрових інновацій, стимулювання технологічного підприємництва, модернізація освітньої системи та розвиток кібербезпеки.

Перспективи інтеграції України у глобальний цифровий простір безпосередньо пов'язані з подальшим розвитком цифрової економіки, інноваційної інфраструктури та міжнародного співробітництва. Участь у європейських цифрових ініціативах, розвиток штучного інтелекту, хмарних технологій та цифрових платформ створюють передумови для зміцнення конкурентних позицій українського ІТ-сектору на світовому ринку. Таким чином, упродовж 2020–2025 років Україна змогла не лише зберегти свої позиції на міжнародному ринку ІТ-послуг, але й підтвердити статус однієї з найбільш перспективних цифрових економік Східної Європи. Попри зовнішні виклики, ІТ-галузь залишається важливим драйвером економічного розвитку, міжнародної інтеграції та технологічної модернізації країни (табл.2.3).

Таблиця 2.3 – Позиції України на світовому ринку ІТ-послуг у 2020–2025 рр. [7]

Країна	Ключовий драйвер розвитку	Економічний ефект
США	Штучний інтелект, SaaS, Big Tech, цифрові платформи	Формування глобальних технологічних стандартів, домінування на світовому ІТ-ринку
Індія	ІТ-аутсорсинг, кадровий потенціал, низька вартість послуг	Зростання експорту ІТ-послуг, позиціонування як світового центру аутсорсингу
Китай	Державна цифровізація, інвестиції в технології, внутрішній ринок	Швидке масштабування цифрових платформ, зростання технологічної незалежності
ЄС	Кібербезпека, регулювання, індустрія 4.0, фінтех	Підвищення якості ІТ-послуг, розвиток безпечної цифрової економіки
Велика Британія	Фінтех, ІТ-консалтинг, цифрові фінансові сервіси	Формування глобального фінансово-ІТ центру (Лондон)
Україна	Аутсорсинг, кваліфіковані ІТ-спеціалісти	Зростання експорту ІТ-послуг та інтеграція у глобальні ланцюги створення вартості

Показники таблиці 2.3 свідчать про стабільне зростання ролі ІТ-сектору в економіці України упродовж 2020–2025 років. Попри кризові явища та військові ризики, експорт ІТ-послуг демонструє позитивну динаміку, а частка галузі у ВВП поступово збільшується. Водночас зростає кількість ІТ-фахівців та

розширюється спектр цифрових послуг, що формує основу для інтеграції України у глобальний цифровий простір.

Упродовж 2020–2025 років експорт ІТ-послуг України демонстрував стабільну тенденцію до зростання, незважаючи на складні економічні та геополітичні умови. Активний розвиток цифрових технологій, зростання попиту на програмне забезпечення, хмарні сервіси, кібербезпеку та дистанційні ІТ-рішення сприяли зміцненню позицій України на міжнародному ринку. Важливу роль у цьому процесі відіграли високий рівень кваліфікації українських ІТ-фахівців, конкурентоспроможність вітчизняних компаній та адаптивність галузі до нових викликів. Динаміку експорту ІТ-послуг України у 2020–2025 роках наведено на рис. 2.9.

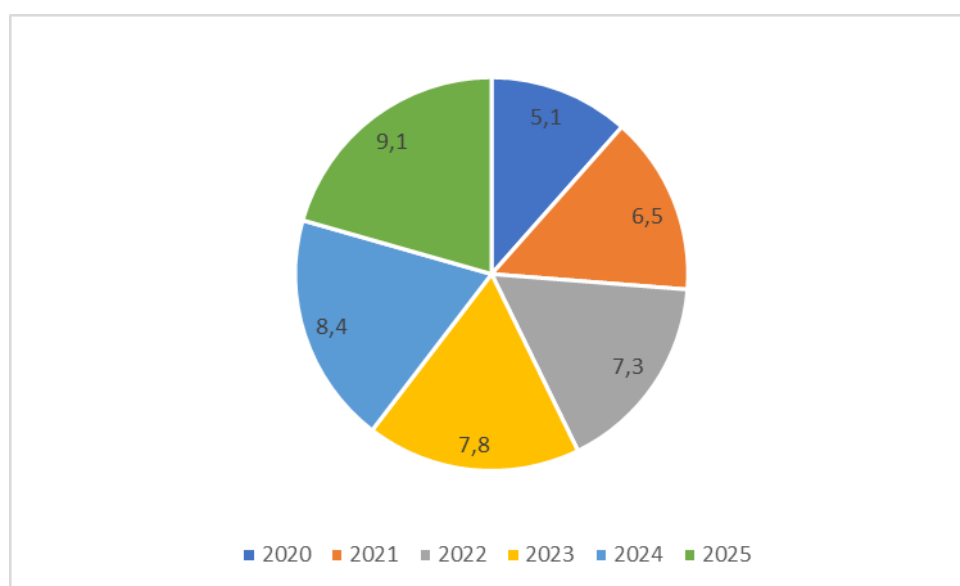

Рисунок 2.9 – Динаміка експорту ІТ-послуг України у 2020–2025 рр., млрд дол. США [13,14]

Аналіз показників рисунка 2.9 свідчить про поступове зміцнення міжнародних позицій українського ІТ-сектору. У 2020 році експорт ІТ-послуг становив 5,1 млрд дол. США, що було зумовлено активним переходом світового бізнесу до цифрових форматів роботи в умовах пандемії COVID-19. Уже у 2021 році показник зріс до 6,5 млрд дол. США завдяки розширенню міжнародного попиту на аутсорсингові ІТ-послуги та розвитку програмної інженерії. Попри

початок повномасштабної війни у 2022 році, українська ІТ-галузь зберегла здатність до функціонування та продовжила експортну діяльність, у результаті чого обсяг експорту зріс до 7,3 млрд дол. США. У 2023–2024 роках спостерігалось подальше зростання показника до 7,8 та 8,4 млрд дол. США відповідно, що стало наслідком розвитку хмарних сервісів, кібербезпеки, AI-рішень та цифрової трансформації міжнародного бізнесу. У 2025 році експорт ІТ-послуг досяг 9,1 млрд дол. США, що підтверджує стратегічне значення ІТ-сектору для економіки України. Загалом позитивна динаміка свідчить про високий рівень адаптивності українських ІТ-компаній, їхню конкурентоспроможність на світовому ринку та подальше зміцнення інтеграції України у глобальний цифровий простір.

У сучасних умовах цифрової трансформації ІТ-сектор поступово перетворюється на один із ключових драйверів економічного розвитку України. Зростання частки інформаційних технологій у структурі валового внутрішнього продукту свідчить про посилення ролі цифрової економіки, активізацію інноваційної діяльності та розширення використання технологічних рішень у різних сферах господарювання. Для більш детального аналізу розвитку галузі доцільно оцінити не лише зміну частки ІТ-сектору у ВВП, а й темпи її приросту упродовж 2020–2025 років (рис.2.10). Аналіз даних рисунка 2.10 свідчить про стабільне зростання ролі ІТ-сектору в економіці України. У 2020 році частка галузі у ВВП становила 4,0 %, однак уже у 2021 році показник зріс до 4,5 %, що відповідало приросту на 12,5 %. Таке збільшення було пов'язане з активною цифровізацією бізнесу після пандемії COVID-19 та стрімким розвитком дистанційних сервісів. У 2022 році, попри складні воєнні умови, частка ІТ-сектору у ВВП продовжила зростати й досягла 5,0 %, тоді як темп приросту становив 11,1 %. Це свідчить про високу адаптивність галузі та її здатність підтримувати економічну стабільність держави в кризових умовах. У 2023–2025 роках зберігалася позитивна тенденція до зростання частки ІТ у ВВП — до 5,3 %, 5,8 % та 6,2 % відповідно.

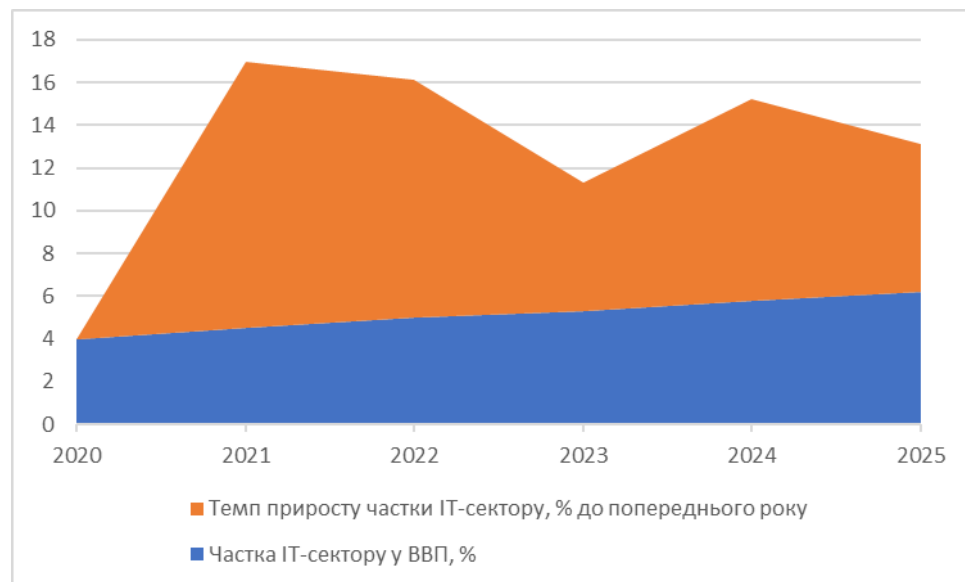

Рисунок 2.10 – Динаміка частки ІТ-сектору у структурі ВВП України та темпів її приросту у 2020–2025 рр., % [13,14]

Хоча темпи приросту дещо уповільнилися, галузь продовжувала зміцнювати свої позиції завдяки розвитку штучного інтелекту, хмарних технологій, defense tech, fintech та міжнародної інтеграції українських ІТ-компаній. Таким чином, результати аналізу підтверджують, що ІТ-сектор поступово стає одним із базових елементів економічної структури України, забезпечуючи інноваційний розвиток, валютні надходження та інтеграцію країни у глобальний цифровий простір.

У процесі інтеграції України у глобальний цифровий простір особливого значення набуває географічна структура експорту ІТ-послуг та напрями міжнародного технологічного співробітництва. Розширення партнерських зв'язків із країнами Європейського Союзу, Північної Америки та Азії сприяє зміцненню конкурентних позицій українських ІТ-компаній, диверсифікації ринків збуту та розвитку інноваційних технологій. Для більш комплексного аналізу доцільно оцінити не лише регіональну структуру інтеграції, а й ключові напрями цифрового співробітництва українського ІТ-сектору у 2025 році.

Аналіз показників, наведених на рис. 2.11 свідчить про високий рівень інтеграції українського ІТ-сектору у глобальний цифровий простір. Найбільша частка експорту ІТ-послуг припадає на країни Європейського Союзу — 38 %, що

пояснюється активною цифровою співпрацею, адаптацією українського законодавства до європейських стандартів та участю у спільних технологічних програмах.

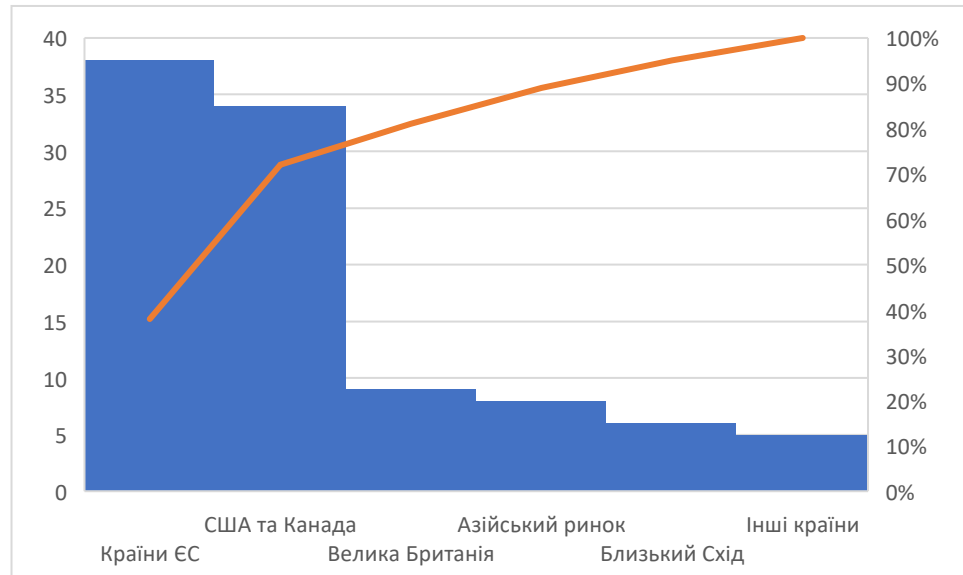

Рисунок 2.11 – Структура міжнародної інтеграції українського ІТ-сектору у 2025 році, % [15]

Водночас США та Канада формують 34 % експорту українських ІТ-послуг і залишаються ключовими партнерами у сферах розробки програмного забезпечення, штучного інтелекту та аналітики великих даних. Саме на цей регіон припадає найбільша частка технологічних проєктів — 40 %, що підтверджує високу конкурентоспроможність українських ІТ-компаній на північноамериканському ринку. Частка Великої Британії становить 9 %, при цьому основними напрямками співпраці залишаються фінансові технології та цифровий консалтинг. Азійський ринок поступово нарощує значення для України завдяки розвитку AI-рішень, автоматизації виробництва та цифрової інфраструктури. Особливу увагу привертає зростання співпраці з країнами Близького Сходу, де українські компанії активно працюють у сферах defense tech, кібербезпеки та концепцій Smart City. Це створює додаткові можливості для диверсифікації експорту та розширення міжнародної присутності українського ІТ-бізнесу.

Таким чином, структура міжнародної інтеграції українського ІТ-сектору свідчить про поступове посилення ролі України у світовій цифровій економіці. Розвиток міжнародного технологічного партнерства, інноваційних проєктів та цифрової інфраструктури формує передумови для подальшого зміцнення конкурентних позицій України на глобальному ринку ІТ-послуг.

Важливим показником конкурентоспроможності українського ІТ-сектору є успішна діяльність вітчизняних компаній на міжнародному ринку цифрових послуг. Упродовж 2020–2025 років українські ІТ-компанії значно посилили свою присутність у США, країнах Європейського Союзу, Канаді, Великій Британії та Азії. Більшість із них працюють у сферах розробки програмного забезпечення, хмарних технологій, штучного інтелекту, кібербезпеки, Big Data та цифрового консалтингу. Саме великі ІТ-компанії стали основою експортного потенціалу України та важливими учасниками глобального цифрового ринку (табл.2.4).

Результати таблиці 2.4 свідчать про високий рівень міжнародної конкурентоспроможності українських ІТ-компаній. Більшість із них працюють одночасно на кількох світових ринках, що дозволяє диверсифікувати джерела доходів та зменшувати вплив глобальних економічних ризиків. Найбільшими напрямками діяльності залишаються розробка програмного забезпечення, цифрова трансформація бізнесу, хмарні сервіси, штучний інтелект та кібербезпека. Особливо помітним є зростання спеціалізації у сферах defense tech, automotive software та fintech, які демонструють високий попит на міжнародному ринку. Важливим фактором розвитку українських ІТ-компаній стала їхня здатність адаптуватися до кризових умов після 2022 року.

Попри воєнні ризики, більшість компаній зберегли міжнародні контракти, забезпечили безперервність роботи та продовжили масштабування на глобальних ринках. Це суттєво зміцнило репутацію України як надійного партнера у сфері цифрових технологій. Крім аутсорсингової моделі, дедалі більшого значення набуває розвиток власних технологічних продуктів та платформ. Прикладом цього є компанії Ajax Systems та MacPaw, які формують

міжнародно впізнавані українські бренди у сфері технологій та програмного забезпечення.

Таблиця 2.4 – Найбільші українські ІТ-компанії, представлені на світовому ринку у 2025 році [38]

Компанія	Основний напрям діяльності	Основні міжнародні ринки	Особливості діяльності
SoftServe	Розробка ПЗ, хмарні технології, AI	США, ЄС	Одна з найбільших ІТ-компаній Східної Європи
EPAM Ukraine	ІТ-консалтинг, цифрова трансформація	США, Велика Британія, ЄС	Реалізація масштабних міжнародних проєктів
GlobalLogic Ukraine	Engineering та цифрові платформи	США, Німеччина, Ізраїль	Спеціалізація на інноваційних рішеннях
N-iX	Data Science, Cloud Solutions	ЄС, США	Активне масштабування міжнародних офісів
ELEKS	Software Engineering, кібербезпека	Канада, ЄС, США	Розвиток високотехнологічних B2B-рішень
Sigma Software	AI, fintech, gaming solutions	Скандинавія, США	Потужна присутність у європейському регіоні
Intellias	Automotive software, digital mobility	Німеччина, Польща, США	Співпраця з міжнародними automotive-компаніями
Ciklum	Digital services та аутсорсинг	Велика Британія, США	Розробка цифрових бізнес-рішень
Ajax Systems	Security tech та smart systems	ЄС, Близький Схід	Виробництво технологій безпеки світового рівня
MacPaw	Програмне забезпечення для macOS та iOS	США, ЄС	Відомий український продуктовий бренд

Таким чином, діяльність провідних українських ІТ-компаній підтверджує, що Україна поступово переходить від статусу аутсорсингового центру до одного з активних учасників глобального ринку інноваційних цифрових рішень. Активне впровадження інформаційних технологій, розширення міжнародного технологічного співробітництва та розвиток цифрової інфраструктури створюють нові можливості для модернізації економіки, підвищення продуктивності праці та залучення іноземних інвестицій. Важливу роль у цьому процесі відіграє ІТ-сектор, який формує основу цифрової трансформації та забезпечує інтеграцію України у світовий ринок технологічних послуг. Основні

перспективи інтеграції України у глобальний цифровий простір наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Основні перспективи інтеграції України у глобальний цифровий простір [24]

Напрямок розвитку	Очікуваний ефект
Інтеграція до цифрового ринку ЄС	Розширення доступу до європейських технологічних програм
Розвиток штучного інтелекту	Підвищення конкурентоспроможності ІТ-компаній
Розвиток defense tech	Посилення технологічної безпеки держави
Підтримка стартапів	Зростання інноваційної активності
Розвиток цифрової освіти	Формування нових ІТ-компетенцій
Хмарні технології та Big Data	Масштабування цифрових сервісів

Аналіз даних таблиці 2.5 свідчить про значний потенціал України у сфері цифрової інтеграції та розвитку інноваційної економіки. Одним із найважливіших напрямів залишається інтеграція до цифрового ринку Європейського Союзу, що сприятиме розширенню доступу українських компаній до міжнародних технологічних програм, цифрових платформ та інвестиційних ресурсів. Водночас розвиток штучного інтелекту, Big Data, хмарних технологій та defense tech формує нові конкурентні переваги українського ІТ-сектору на світовому ринку. Значний потенціал має також підтримка стартапів та розвиток цифрової освіти, що забезпечуватиме підготовку висококваліфікованих фахівців і стимулюватиме інноваційну активність у країні. Особливого значення набуває модернізація цифрової інфраструктури та впровадження сучасних кібербезпекових рішень, які є необхідною умовою функціонування цифрової економіки в умовах глобальних викликів. Подальша інтеграція України у міжнародний цифровий простір сприятиме не лише зростанню експорту ІТ-послуг, але й підвищенню технологічної незалежності та економічної стійкості держави.

Таким чином, перспективи розвитку українського ІТ-сектору безпосередньо пов'язані з активізацією міжнародного співробітництва, підтримкою інновацій та формуванням ефективної цифрової екосистеми. Це

створює передумови для зміцнення позицій України у глобальній цифровій економіці та переходу до моделі сталого технологічного розвитку.

У сучасних умовах розвитку цифрової економіки українські ІТ-компанії поступово розширюють напрями своєї діяльності та переходять від класичного аутсорсингу до створення інноваційних технологічних продуктів. Високий рівень конкуренції на міжнародному ринку стимулює компанії до розвитку нових спеціалізацій, зокрема у сферах штучного інтелекту, кібербезпеки, хмарних сервісів, fintech та defense tech. Це сприяє диверсифікації ІТ-послуг та зміцненню позицій України у глобальному цифровому просторі. Для оцінки основних напрямів діяльності провідних українських ІТ-компаній доцільно проаналізувати структуру їх спеціалізації у 2025 році (рис.2.12).

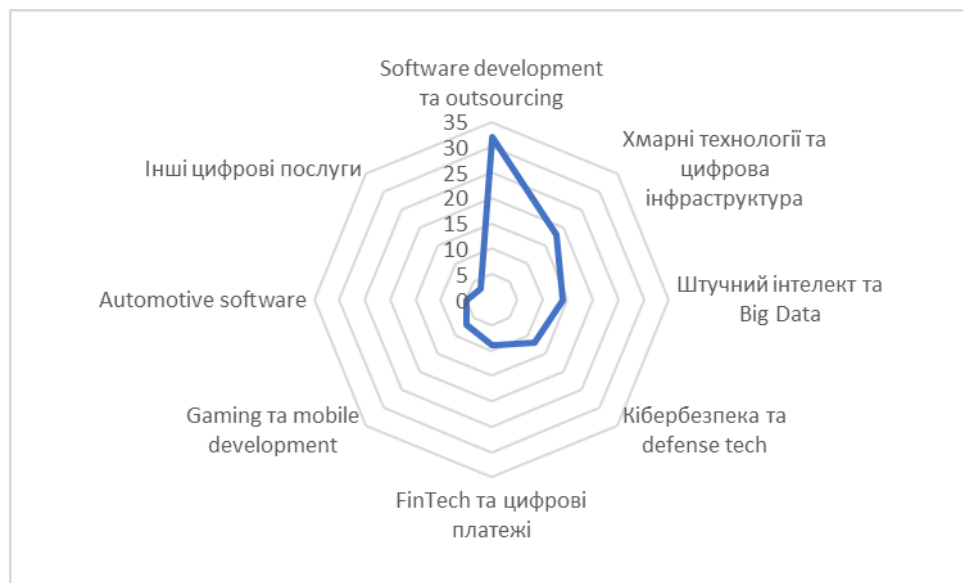

Рисунок 2.12 – Структура спеціалізації провідних українських ІТ-компаній на світовому ринку у 2025 році, % [26]

Аналіз даних рис. 2.12 свідчить про те, що основною спеціалізацією українських ІТ-компаній у 2025 році залишається розробка програмного забезпечення та аутсорсинг, частка яких становить 32 %. Саме цей напрям формує основу українського ІТ-експорту та забезпечує стабільний попит на міжнародному ринку. Водночас спостерігається активне зростання сегментів хмарних технологій, цифрової інфраструктури та штучного інтелекту. Сукупна

частка цих напрямів перевищує 30 %, що свідчить про поступовий перехід українського ІТ-сектору до більш технологічно складних та інноваційних послуг. Особливого значення набуває розвиток кібербезпеки та defense tech, частка яких становить 12 %. Це пов'язано зі зростанням глобальних кіберзагроз, цифровізацією державного сектору та необхідністю створення сучасних систем захисту інформації. Крім того, українські компанії активно розвивають напрями fintech, gaming та automotive software, що дозволяє диверсифікувати структуру ІТ-ринку та підвищувати міжнародну конкурентоспроможність галузі. Розширення спектра цифрових послуг створює передумови для формування в Україні потужної інноваційної екосистеми та зміцнення позицій держави у глобальному цифровому просторі.

Отже, проведений аналіз засвідчив, що упродовж 2020–2025 років ринок ІТ-послуг України демонстрував стабільне зростання та поступове зміцнення позицій у глобальному цифровому просторі. Попри пандемію COVID-19, воєнні виклики, економічну нестабільність та посилення міжнародної конкуренції, український ІТ-сектор зберіг високий рівень адаптивності, інноваційності та експортної орієнтації. Дослідження показало, що ІТ-галузь стала одним із ключових драйверів економічного розвитку України, забезпечуючи зростання експорту послуг, валютних надходжень та частки у ВВП держави. Важливими чинниками розвитку виступили активна цифровізація бізнесу, розширення міжнародного попиту на програмне забезпечення, хмарні технології, штучний інтелект, кібербезпеку та Big Data. Аналіз міжнародної інтеграції українського ІТ-сектору підтвердив, що основними ринками збуту залишаються країни Європейського Союзу, США, Канада та Велика Британія. Водночас спостерігається поступове розширення співпраці з країнами Азії та Близького Сходу, що сприяє диверсифікації експорту та посиленню глобальної присутності українських ІТ-компаній.

Разом із тим подальший розвиток галузі потребує вирішення низки проблем, серед яких дефіцит інвестицій, міграція висококваліфікованих кадрів, ризики енергетичної нестабільності та необхідність модернізації цифрової

інфраструктури. Важливими напрямками залишаються підтримка стартапів, розвиток цифрової освіти, стимулювання інноваційної діяльності та інтеграція до європейського цифрового ринку. Таким чином, ІТ-сектор України у 2020–2025 роках перетворився на один із стратегічно важливих елементів національної економіки та вагомий чинник міжнародної конкурентоспроможності держави. Подальший розвиток цифрової економіки та інтеграція у глобальний цифровий простір створюють передумови для зміцнення економічної стійкості України, підвищення рівня технологічної модернізації та формування інноваційної моделі економічного розвитку.

3 ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ІТ-ПОСЛУГ

3.1 Ризики та виклики функціонування світового ринку ІТ-послуг у цифровій економіці

У сучасних умовах цифрової трансформації глобальної економіки світовий ринок ІТ-послуг розвивається надзвичайно швидкими темпами, однак паралельно з розширенням його масштабів зростає і кількість ризиків та викликів. Це зумовлено високим рівнем технологічної залежності економік, глобалізацією цифрових процесів, а також посиленням конкуренції між країнами та транснаціональними корпораціями, які фактично формують архітектуру сучасного цифрового простору. Важливо зазначити, що сучасна ІТ-індустрія функціонує в умовах високої невизначеності, оскільки будь-які технологічні збої або порушення інформаційних систем можуть мати масштабні економічні наслідки не лише для окремих компаній, але й для цілих секторів економіки. У зв'язку з цим ризики в ІТ-сфері набувають системного характеру та безпосередньо впливають на стійкість глобальних цифрових ланцюгів створення вартості [17].

Серед ключових загроз особливе місце займають кіберризики, пов'язані з витоками даних, кібератаками, ransomware-інцидентами та порушенням інформаційної безпеки. Зростання обсягів цифрових даних та розширення хмарної інфраструктури підвищують вразливість інформаційних систем, що вимагає значних інвестицій у кіберзахист та управління ризиками. Крім того, важливими викликами для розвитку ринку є дефіцит кваліфікованих ІТ-кадрів, що особливо актуально в умовах швидкого технологічного оновлення. Попит на фахівців у сфері штучного інтелекту, кібербезпеки, аналізу великих даних та розробки програмного забезпечення значно перевищує пропозицію, що призводить до зростання вартості праці та конкуренції між компаніями за таланти. Окрему групу ризиків становить нерівномірність цифрового розвитку

країн, яка посилює глобальний цифровий розрив. Розвинені економіки мають доступ до передових технологій і інфраструктури, тоді як країни, що розвиваються, часто залишаються залежними від зовнішніх технологічних рішень, що обмежує їх конкурентоспроможність. Не менш важливими є регуляторні виклики, пов'язані з різницею законодавчих підходів до цифрової економіки, захисту даних та оподаткування ІТ-послуг у різних країнах. Це ускладнює діяльність транснаціональних компаній та створює бар'єри для глобальної інтеграції ринку. Також слід враховувати технологічну залежність від великих платформ і постачальників програмного забезпечення, що формує ризики монополізації та зменшує рівень конкуренції в окремих сегментах ІТ-ринку (табл.3.1).

Таблиця 3.1 – Основні ризики світового ринку ІТ-послуг [5]

Група ризиків	Характеристика	Наслідки для ринку
Кіберризик	Кібератаки, витоки даних, ransomware	Втрата даних, фінансові збитки, зниження довіри
Технологічні ризики	Швидке старіння технологій	Високі витрати на оновлення інфраструктури
Кадрові ризики	Дефіцит ІТ-спеціалістів	Сповільнення розвитку проєктів
Регуляторні ризики	Різні закони в країнах	Ускладнення міжнародної діяльності
Геополітичні ризики	Санкції, торгові обмеження	Розрив глобальних ІТ-ланцюгів
Економічні ризики	Інфляція, коливання валют	Зміна вартості ІТ-послуг

Аналіз наведених даних в табл. 3.1 свідчить, що найбільш критичним для світового ринку ІТ-послуг є кіберризики, оскільки цифровізація економіки підвищує вразливість інформаційних систем до зовнішніх атак. Технологічні ризики також мають значний вплив, оскільки швидкий розвиток інновацій змушує компанії постійно оновлювати інфраструктуру. Окрему загрозу становить дефіцит кваліфікованих ІТ-кадрів, що особливо актуально для країн, які активно розвивають цифрову економіку. Регуляторні та геополітичні ризики ускладнюють міжнародну співпрацю та можуть призводити до фрагментації глобального ІТ-ринку.

Для комплексного розуміння природи ризиків світового ринку ІТ-послуг доцільно застосувати причинно-наслідковий підхід, який дозволяє простежити логіку формування загроз від первинних факторів до їх кінцевих економічних наслідків. Такий підхід є особливо актуальним в умовах цифрової трансформації глобальної економіки, коли ризики мають системний, взаємопов'язаний характер і можуть швидко поширюватися через глобальні цифрові мережі. Запропонована модель відображає взаємозв'язок між ключовими драйверами розвитку ІТ-ринку та виникненням ризикових ситуацій, а також демонструє, як технологічне зростання, глобалізація та цифрова залежність економік формують нові виклики для стабільного функціонування ІТ-сектору. У результаті формується цілісна система ризиків, яка впливає на стійкість світового ринку ІТ-послуг та визначає його подальший розвиток (рис.3.1).

Рисунок 3.1 – Модель причинно-наслідкової системи ризиків світового ринку ІТ-послуг [22]

Запропонована модель відображає логічний ланцюг формування ризиків у світовому ринку ІТ-послуг. Вона демонструє, що первинним фактором є цифрова трансформація економіки, яка стимулює стрімке зростання ІТ-ринку та ускладнення його структури. Подальше розширення глобалізації та цифрової взаємодії призводить до підвищення технологічної складності систем, концентрації даних у хмарних середовищах і зростання взаємозалежності економік. Це, у свою чергу, формує передумови для виникнення кіберризиків та регуляторних конфліктів між країнами. На завершальному етапі реалізації ризиків відбуваються фінансові втрати, порушення стабільності бізнес-процесів та зниження довіри до цифрових сервісів, що може уповільнювати темпи розвитку ІТ-сектору в глобальному масштабі.

У контексті виявлених ризиків та викликів функціонування світового ринку ІТ-послуг доцільним є формування системи заходів, спрямованих на підвищення його стійкості, безпеки та ефективності. З огляду на високий рівень цифровізації глобальної економіки, такі заходи повинні мати комплексний характер і охоплювати як технологічний, так і організаційний та регуляторний рівні. Першочерговим напрямом є посилення кібербезпеки шляхом впровадження сучасних систем захисту інформації, використання технологій штучного інтелекту для виявлення кіберзагроз у режимі реального часу, а також регулярного аудиту інформаційних систем. Важливим є також розвиток міжнародного співробітництва у сфері кібербезпеки, що дозволить оперативно реагувати на транскордонні кіберінциденти. Другим ключовим напрямом є подолання кадрового дефіциту в ІТ-секторі. Це передбачає розвиток системи освіти та перекваліфікації, розширення програм STEM-освіти, а також стимулювання міжнародної мобільності ІТ-фахівців. Особливу роль відіграє співпраця між університетами та ІТ-компаніями для підготовки практично орієнтованих спеціалістів. Третім напрямом є гармонізація регуляторного середовища на міжнародному рівні. Уніфікація підходів до захисту даних, цифрового оподаткування та регулювання діяльності транснаціональних ІТ-компаній дозволить зменшити бар'єри для розвитку глобального ринку та

підвищити його прозорість. Крім того, важливим є зниження технологічної залежності від окремих платформ шляхом розвитку локальних ІТ-рішень, підтримки стартапів та стимулювання конкуренції на ринку програмного забезпечення і цифрових сервісів. Окрему увагу слід приділити формуванню системи управління цифровими ризиками на рівні компаній, яка повинна включати прогнозування загроз, оцінку вразливостей та розробку сценаріїв реагування на кризові ситуації (табл.3.2).

Таблиця 3.2 – Ризики світового ринку ІТ-послуг та шляхи їх мінімізації [28]

Ризик	Ключова проблема	Запропоноване рішення
Кіберризика (атаки, витоки даних)	Порушення інформаційної безпеки, фінансові втрати, втрата довіри користувачів	Впровадження систем кіберзахисту, АІ-моніторинг загроз, регулярні аудити безпеки, міжнародна координація у сфері кібербезпеки
Технологічна складність систем	Висока вразливість складних інтегрованих ІТ-інфраструктур	Стандартизація ІТ-рішень, модульна архітектура систем, оновлення інфраструктури
Дефіцит ІТ-кадрів	Сповільнення розвитку проєктів, зростання вартості робочої сили	Розвиток STEM-освіти, міжнародні освітні програми, корпоративне навчання та перекваліфікація
Регуляторні відмінності між країнами	Ускладнення міжнародної діяльності ІТ-компаній	Гармонізація цифрового законодавства, міжнародні угоди щодо ІТ-ринку та захисту даних
Геополітичні ризики	Розрив глобальних ланцюгів постачання цифрових послуг	Диверсифікація ринків, розвиток локальних ІТ-екосистем
Монополізація ринку	Залежність від великих платформ і корпорацій	Підтримка стартапів, розвиток конкуренції, антимонопольне регулювання
Економічні ризики	Коливання валют, інфляція, зростання вартості послуг	Диверсифікація доходів компаній, довгострокові контракти, фінансова стабілізація

Аналіз табл.3.2 свідчить, що ефективне управління ризиками світового ринку ІТ-послуг потребує комплексного підходу, який поєднує технологічні, кадрові, регуляторні та економічні заходи. Запропоновані рішення спрямовані на підвищення стійкості ІТ-ринку, зниження рівня вразливості до зовнішніх загроз та забезпечення його стабільного розвитку в умовах цифрової економіки.

З огляду на виявлені ризики та структурні дисбаланси, необхідним є впровадження комплексних заходів, спрямованих на підвищення стійкості,

інноваційності та конкурентоспроможності глобального ІТ-сектору. Перш за все, стратегічним напрямом є розвиток міжнародної цифрової співпраці, яка передбачає узгодження стандартів у сфері обміну даними, кібербезпеки та регулювання цифрових платформ. Це дозволить зменшити бар'єри між національними ІТ-ринками та забезпечити більш ефективну інтеграцію у глобальну цифрову економіку. Другим важливим напрямом є інвестиції в людський капітал, оскільки дефіцит ІТ-спеціалістів залишається одним із ключових обмежень розвитку галузі. Необхідно розширювати освітні програми у сфері STEM, підтримувати міжнародну мобільність фахівців та стимулювати корпоративне навчання. Окрему увагу слід приділити розвитку інноваційної інфраструктури, зокрема підтримці стартапів, технологічних кластерів та дослідницьких центрів. Це сприятиме формуванню нових технологічних рішень у сфері штучного інтелекту, Big Data та хмарних технологій. Також важливим є посилення кіберстійкості глобального ІТ-ринку шляхом впровадження сучасних систем захисту інформації та створення міжнародних механізмів реагування на кіберзагрози (табл.3.3).

Таблиця 3.3 – Пропозиції щодо розвитку світового ринку ІТ-послуг [29]

Напрямок розвитку	Проблема	Запропоновані заходи	Очікуваний ефект
Міжнародна цифрова співпраця	Різні регуляторні стандарти	Гармонізація законодавства, цифрові угоди між країнами	Інтеграція глобального ІТ-ринку
Розвиток людського капіталу	Дефіцит ІТ-кадрів	Освіта STEM, перекваліфікація, міжнародні програми	Зростання кількості кваліфікованих спеціалістів
Інноваційна інфраструктура	Повільне впровадження інновацій	Підтримка стартапів, R&D-центри, кластери	Прискорення технологічного розвитку
Кіберстійкість	Зростання кіберзагроз	АІ-моніторинг, системи кіберзахисту, міжнародна координація	Зниження рівня кіберризиків
Диверсифікація ринку	Залежність від окремих країн	Розвиток нових ІТ-центрів у різних регіонах	Збалансована структура глобального ринку

Подані в таблиці 3.3 пропозиції відображають комплексний підхід до розвитку світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової економіки. Кожен із

напрямів спрямований на усунення конкретних проблемних аспектів функціонування галузі та підвищення її загальної ефективності й стійкості. Зокрема, розвиток міжнародної цифрової співпраці є ключовою умовою подолання регуляторної фрагментації світового ІТ-ринку, оскільки уніфікація правил та стандартів сприятиме спрощенню транскордонної взаємодії компаній. Напрямок розвитку людського капіталу безпосередньо відповідає на виклик кадрового дефіциту, який залишається одним із головних обмежень зростання галузі. Інноваційна інфраструктура розглядається як основа довгострокового технологічного розвитку, оскільки саме стартапи, дослідницькі центри та ІТ-кластери формують нові конкурентні переваги країн на глобальному ринку. Посилення кіберстійкості є відповіддю на зростання кіберзагроз і має на меті забезпечення безперервності та безпеки цифрових процесів. Нарешті, диверсифікація ринку спрямована на зниження залежності від окремих країн і корпорацій, що дозволяє формувати більш збалансовану та стійку структуру світового ІТ-ринку. Таким чином, запропоновані заходи взаємодоповнюють один одного та формують цілісну систему стратегічного розвитку світового ринку ІТ-послуг у цифровій економіці [28].

Рис.3.2 відображає інтегрований підхід до функціонування світового ринку ІТ-послуг у цифровій економіці, поєднуючи в єдиній системі процеси розвитку та управління ризиками. Його побудова ґрунтується на взаємозв'язку ключових драйверів зростання, факторів ризику та механізмів регулювання, що дозволяє комплексно оцінити умови стабільного розвитку глобального ІТ-сектору. Особливістю інтегрованої системи розвитку та управління ризиками світового ринку ІТ-послуг у цифровій економіці є її системність, оскільки вона демонструє не ізольовані явища, а взаємодію інноваційних, економічних та інституційних факторів, які формують сучасний цифровий простір. Такий підхід дає можливість не лише ідентифікувати ризики, але й визначити інструменти їх нейтралізації та одночасного стимулювання розвитку ринку ІТ-послуг.

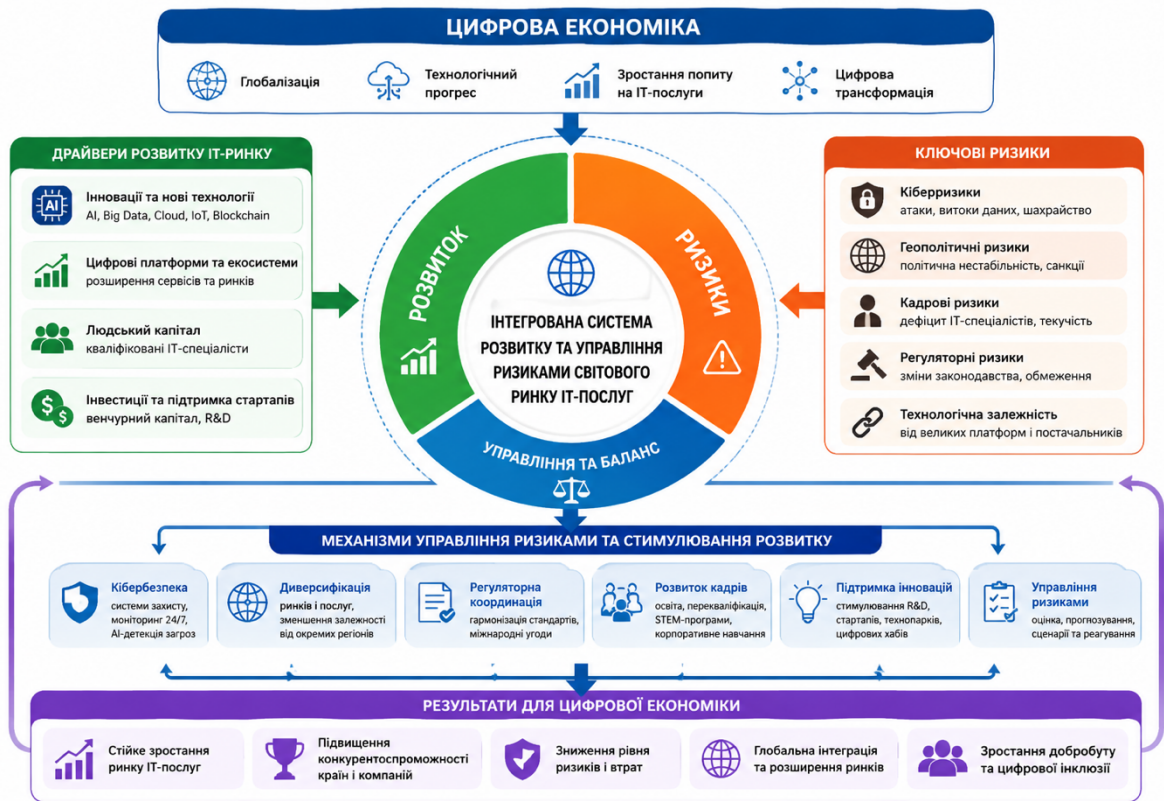

Рисунок 3.2- Інтегрована система розвитку та управління ризиками світового ринку ІТ-послуг у цифровій економіці [38]

Отже, інтегрована система розвитку та управління ризиками світового ринку ІТ-послуг у цифровій економіці дозволяє зробити висновок, що ефективне функціонування світового ринку ІТ-послуг можливе лише за умови збалансованої взаємодії між процесами інноваційного розвитку та системою управління ризиками. Розвиток цифрової економіки одночасно створює нові можливості та генерує нові загрози, що потребує комплексного підходу до регулювання. Ключовими елементами забезпечення стабільності ринку виступають інноваційний розвиток, людський капітал, міжнародна координація та кіберстійкість. Їх узгоджене функціонування сприяє підвищенню конкурентоспроможності глобального ІТ-ринку, зниженню рівня ризиків та забезпеченню його довгострокової стійкості в умовах цифрової трансформації.

Представлений рис.3.2 відображає структурну логіку розвитку світового ринку ІТ-послуг у контексті цифрової трансформації глобальної економіки. Початковим етапом є формування глобальних цифрових трендів, які визначають

сучасну архітектуру ІТ-ринку, зокрема поширення хмарних технологій, штучного інтелекту та сервісних моделей на основі даних. Подальший розвиток ринку супроводжується низкою ключових викликів, серед яких кіберзагрози, дефіцит кваліфікованих кадрів, посилення глобальної конкуренції та нерівномірність цифрового розвитку між країнами та регіонами. Ці фактори зумовлюють необхідність вдосконалення ринку через поєднання інноваційного розвитку та ефективного управління ризиками. Інноваційний компонент забезпечує технологічний прогрес, тоді як управління ризиками спрямоване на підвищення стабільності та безпеки цифрового середовища. Завершальним етапом виступає формування платформізованої цифрової економіки, яка об'єднує учасників ринку в єдині екосистеми та забезпечує більш ефективну взаємодію, що в підсумку сприяє становленню сталого та конкурентоспроможного світового ринку ІТ-послуг [40,41]

У сучасних умовах стрімкого розвитку цифрової економіки світовий ринок ІТ-послуг зазнає постійних змін, що потребує його вдосконалення та адаптації до нових викликів. Зростання конкуренції, поява інноваційних технологій (штучний інтелект, хмарні сервіси, Big Data) та глобалізація цифрових процесів вимагають перегляду існуючих підходів до організації та функціонування цього ринку. У зв'язку з цим виникає необхідність у формуванні узагальненої моделі його розвитку, яка дозволяє краще зрозуміти ключові тенденції, взаємозв'язки та напрями подальшого вдосконалення. Запропонована схема (рис.3.3) відображає логіку еволюції світового ринку ІТ-послуг та демонструє, як інновації та цифрові рішення сприяють його ефективності та стійкому розвитку.

Таким чином, удосконалення світового ринку ІТ-послуг є об'єктивною необхідністю, зумовленою швидкими темпами технологічних змін та зростанням ролі цифрової економіки. Запропонована на рис.3.3 схема розвитку і вдосконалення світового ринку ІТ-послуг дозволяє систематизувати ключові процеси його розвитку та визначити основні напрями трансформації. Вона показує, що майбутній розвиток ринку базується на інтеграції інноваційних технологій, підвищенні ефективності цифрових сервісів та формуванні

глобальних ІТ-екосистем, що забезпечує його конкурентоспроможність і стійкість у світовій економіці.

Рисунок 3.3 - Розвиток і вдосконалення світового ринку ІТ-послуг [41]

Отже, подальший розвиток світового туристичного ринку визначається здатністю туристичної індустрії адаптуватися до глобальних економічних, технологічних та соціальних змін, впроваджувати інноваційні цифрові рішення й забезпечувати ефективну взаємодію між усіма учасниками міжнародного туристичного простору. Важливу роль відіграватимуть процеси цифровізації, розвиток smart tourism, інтеграція принципів сталого розвитку та розширення міжнародного співробітництва. Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності туристичних дестинацій, зростанню туристичних потоків, покращенню якості туристичних послуг та зміцненню стратегічного значення туристичного сектору в розвитку світової економіки.

3.2 Ключові тенденції трансформації ринку ІТ-послуг України

Сучасний розвиток ІТ-сектору України характеризується формуванням стійкої експортно-орієнтованої галузі, яка поступово перетворилася на один із ключових сегментів національної економіки. ІТ-послуги займають вагомую частку у структурі експорту послуг, забезпечуючи значні валютні надходження, сприяючи диверсифікації економіки та посиленню її інтеграції у глобальні цифрові ланцюги створення вартості. В умовах посилення процесів цифровізації економіки ІТ-сектор виконує роль не лише галузі з високою доданою вартістю, а й системного каталізатора інноваційних змін у суміжних сферах — від державного управління до промисловості та фінансових послуг. Водночас глобальний ринок ІТ-послуг характеризується високим рівнем конкуренції, динамічністю структурних змін та постійним оновленням технологічних рішень. Посилення ролі цифрових платформ, штучного інтелекту, хмарних технологій, великих даних і кібербезпеки формує нові вимоги до учасників ринку, де ключовими стають не лише вартісні переваги, а й здатність до інновацій, швидкої адаптації та створення складних технологічних продуктів. У таких умовах конкурентні позиції країн дедалі більше визначаються не ресурсними факторами, а рівнем розвитку інноваційних екосистем та якістю інституційного середовища [41].

Конкурентоспроможність ІТ-сектору України формується під впливом сукупності взаємопов'язаних детермінант. Насамперед, вирішальне значення має людський капітал, який характеризується відносно високим рівнем технічної підготовки фахівців, гнучкістю професійних навичок та здатністю до швидкого опанування нових технологій. Саме наявність кваліфікованої робочої сили стала базовою передумовою становлення України як одного з провідних постачальників ІТ-аутсорсингових послуг у світі. Не менш важливим фактором виступає рівень розвитку технологічної та цифрової інфраструктури, що включає доступ до високошвидкісного інтернету, поширення хмарних рішень, розвиток

дата-центрів та інтеграцію сучасних цифрових платформ. Від стану цієї інфраструктури залежить здатність ІТ-компаній забезпечувати масштабованість послуг і конкурентну якість продуктів на глобальному ринку. Істотний вплив на формування конкурентоспроможності має також інституційне середовище, яке визначає регуляторні умови ведення бізнесу, рівень захисту інтелектуальної власності, податкову політику та загальну стабільність правил гри. Прозорість регуляторної системи та її узгодженість із міжнародними стандартами є важливою передумовою залучення іноземних інвестицій і розвитку довгострокових партнерств.

Окремим системоутворюючим чинником виступає ступінь інтеграції українського ІТ-сектору у глобальні цифрові платформи та міжнародні ринки. Участь у транснаціональних проєктах, співпраця з глобальними технологічними корпораціями та залучення до екосистемних моделей розвитку сприяють підвищенню технологічного рівня галузі та розширенню її ринкових можливостей. Таким чином, передумови конкурентоспроможності ІТ-сектору України мають комплексний характер і визначаються синергією людського, технологічного, інституційного та інтеграційного факторів, що в сукупності формують потенціал подальшого розвитку галузі в умовах глобальної цифрової економіки (рис.3.4).

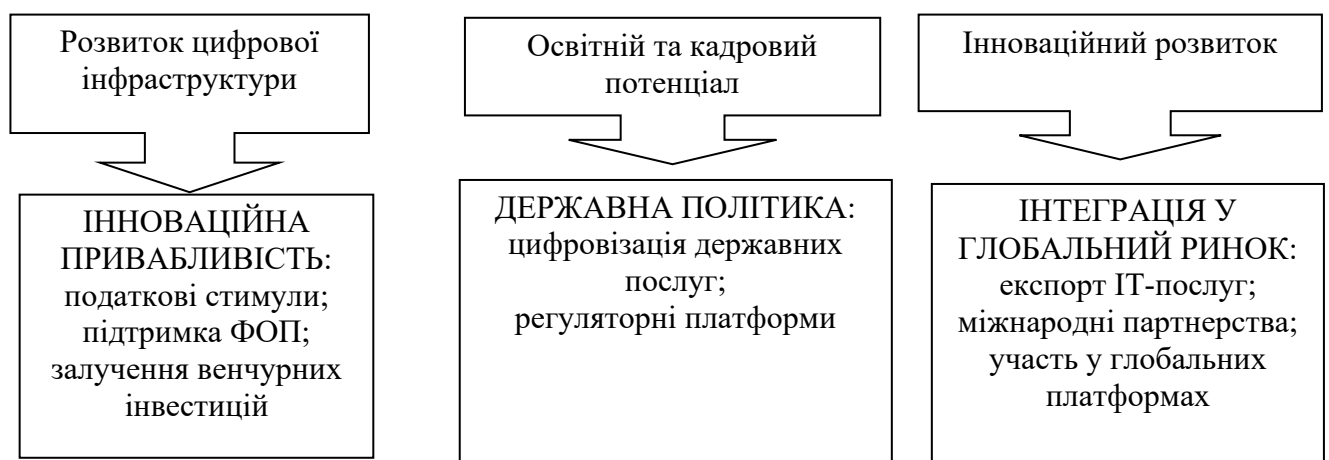

Рисунок 3.4 - Напрями підвищення конкурентоспроможності ІТ-сектору України [46]

Рис.3.4 відображає ключові напрями підвищення конкурентоспроможності ІТ-сектору України, які формують комплексну модель розвитку галузі. Центральним елементом є загальний рівень конкурентоспроможності, що забезпечується через взаємодію п'яти стратегічних блоків: розвиток цифрової інфраструктури, формування кадрового потенціалу, інноваційний розвиток, інвестиційну привабливість, державну політику та інтеграцію у глобальний ринок. Кожен із напрямів є взаємопов'язаним і має мультиплікативний ефект: розвиток інфраструктури підтримує інновації, освіта формує людський капітал, інвестиції стимулюють зростання стартапів, а державна політика забезпечує стабільність і прогнозованість ринку. Подальший розвиток ІТ-сектору України потребує системного вдосконалення ключових факторів конкурентоспроможності, що визначають його позиції на глобальному ринку цифрових послуг. У сучасних умовах цифрової трансформації економіки особливого значення набуває не лише нарощування експорту ІТ-послуг, а й формування інноваційної екосистеми, здатної генерувати додану вартість та забезпечувати стійке зростання галузі. Основні напрями вдосконалення охоплюють розвиток інфраструктури, підвищення якості людського капіталу, стимулювання інноваційної діяльності, посилення інвестиційної привабливості та інтеграцію у глобальні цифрові ланцюги створення вартості (табл.3.4).

Таблиця 3.4 – Ключові напрями вдосконалення ІТ-сектору України [41]

Напрямок	Основні заходи	Очікуваний ефект
Розвиток цифрової інфраструктури	5G, дата-центри, хмарні сервіси	Підвищення швидкості та якості ІТ-послуг
Людський капітал	STEM-освіта, перекваліфікація, ІТ-курси	Збільшення кількості кваліфікованих фахівців
Інноваційний розвиток	AI, Big Data, R&D, стартапи	Формування інноваційної економіки
Інвестиційна привабливість	податкові стимули, венчурний капітал	Зростання фінансування галузі
Державна політика	цифровізація, регуляторні реформи	Стабільність та передбачуваність ринку
Глобальна інтеграція	експорт ІТ-послуг, міжнародні партнерства	Посилення позицій на світовому ринку

Групування отриманих результатів дозволяє зробити висновок, що розвиток ІТ-сектору України має багатовимірний та системний характер, який визначається взаємодією інфраструктурних, освітніх, інноваційних, інвестиційних та інституційних факторів. Найбільш вагомими драйверами зростання виступають людський капітал та глобальна інтеграція, оскільки саме вони забезпечують формування конкурентних переваг України на міжнародному ринку ІТ-послуг. Водночас розвиток цифрової інфраструктури та інноваційної екосистеми створює технологічну основу для підвищення продуктивності галузі. Особливе значення має державна політика, яка повинна бути спрямована на дерегуляцію ринку, стимулювання інвестицій та розвиток цифрової економіки. Недостатній рівень інституційної підтримки може стримувати потенціал галузі навіть за наявності висококваліфікованих кадрів та інноваційних рішень. Таким чином, підвищення конкурентоспроможності ІТ-сектору України можливе лише за умови комплексної реалізації запропонованих напрямів, що забезпечить перехід від експортно-орієнтованої моделі до інноваційно-орієнтованої цифрової економіки з високою доданою вартістю.

У процесі дослідження розвитку ІТ-сектору України важливим є не лише визначення його потенційних напрямів зростання, але й ідентифікація факторів, що можуть стримувати або ускладнювати його подальшу еволюцію. Сучасне функціонування ІТ-галузі відбувається в умовах високої невизначеності, що зумовлено як глобальними викликами цифрової економіки, так і специфічними національними особливостями. З огляду на це, систематизація ризиків та бар'єрів розвитку ІТ-сектору є необхідною умовою для формування ефективної стратегії його конкурентного зростання. У таблиці 3.5 узагальнено основні групи ризиків, їх зміст, потенційний вплив на галузь та можливі наслідки для її функціонування. Отже, сгруповані результати у табл.3.5 свідчать, що розвиток ІТ-сектору України відбувається в умовах значної кількості зовнішніх і внутрішніх ризиків, серед яких найбільш критичними є геополітична нестабільність, кадровий дефіцит та інфраструктурні обмеження.

Таблиця 3.5 – Ризики та бар'єри розвитку ІТ-сектору України [41]

Група ризиків	Характеристика ризику	Потенційний вплив на ІТ-сектор	Можливі наслідки
Геополітичні ризики	воєнні дії, політична нестабільність	Високий	релокація компаній, відтік інвестицій
Макроекономічні ризики	інфляція, коливання валютного курсу	Високий	зростання витрат ІТ-компаній
Кадрові ризики	міграція ІТ-фахівців за кордон	Дуже високий	дефіцит спеціалістів, зниження продуктивності
Інституційні ризики	недосконале регулювання, бюрократія	Середній–високий	уповільнення розвитку бізнесу
Технологічні ризики	швидке старіння технологій	Середній	зниження конкурентоспроможності продуктів
Інфраструктурні ризики	перебої електропостачання, зв'язку	Високий	зупинка роботи компаній
Інвестиційні ризики	обмежений доступ до капіталу	Середній–високий	уповільнення масштабування стартапів
Кіберризики	кібератаки, витік даних	Високий	репутаційні та фінансові втрати

Особливої уваги потребують кадрові ризики, оскільки людський капітал є ключовим ресурсом ІТ-галузі. Його втрата або міграція за кордон безпосередньо знижує конкурентоспроможність сектору. Водночас інституційні та інвестиційні бар'єри можуть уповільнювати розвиток інноваційної екосистеми, що обмежує потенціал масштабування українських ІТ-компаній на глобальному ринку. Таким чином, ефективне управління ризиками є необхідною умовою сталого розвитку ІТ-сектору та його інтеграції у світову цифрову економіку.

Отже, рис.3.5 демонструє системний характер розвитку українського ринку ІТ-послуг, в межах якого кожен із визначених напрямів взаємодіє та підсилює інші складові. Комплексна реалізація запропонованих елементів є необхідною умовою забезпечення довгострокової конкурентоспроможності ІТ-галузі України. Узагальнення показує, що найбільш перспективними є напрями, пов'язані з інноваціями, розвитком людського капіталу та глобальною інтеграцією, оскільки саме вони формують основу для переходу до високотехнологічної моделі розвитку економіки.

Рисунок 3.5 - Перспективи розвитку українського ринку ІТ-послуг [20]

В умовах повномасштабної війни ІТ-сектор України став однією з небагатьох галузей економіки, яка змогла зберегти відносну стійкість, адаптивність та експортний потенціал. Незважаючи на складні безпекові умови, релокацію бізнесу, енергетичні ризики та втрату частини людського капіталу, українські ІТ-компанії продовжили інтеграцію у світовий цифровий ринок, забезпечуючи надходження валютної виручки та підтримуючи міжнародну конкурентоспроможність держави. Саме тому в сучасних умовах особливого значення набуває дослідження проблем, ризиків та перспектив розвитку українського ІТ-сектору в період війни та післявоєнного відновлення.\

Таблиця 3.6 демонструє, що війна суттєво трансформувала умови функціонування українського ІТ-сектору. Поряд із значними ризиками та структурними проблемами виникають нові можливості для розвитку галузі. Зокрема, посилюється роль цифрової стійкості, дистанційної роботи, кібербезпеки та міжнародної інтеграції українських ІТ-компаній. Водночас перспективним напрямом залишається перехід від аутсорсингової моделі до створення власних цифрових продуктів та технологічних платформ. В умовах війни український ІТ-сектор зазнав суттєвих трансформацій, що пов'язані як із безпековими ризиками, так і зі зміною моделей функціонування цифрового бізнесу. Незважаючи на складні економічні та соціальні виклики, галузь

продовжує демонструвати адаптивність, зберігати експортний потенціал та інтегруватися у глобальний цифровий простір.

Таблиця 3.6 – Ключові проблеми та перспективи розвитку ІТ-сектору України в умовах війни [24]

Проблеми та виклики	Характеристика впливу	Перспективи та можливості
Релокація ІТ-компаній	Частковий переїзд бізнесу та фахівців за кордон	Формування міжнародних офісів та глобальних команд
Відтік кадрів	Зменшення кадрового потенціалу галузі	Розвиток дистанційної зайнятості
Енергетична нестабільність	Ризики для безперервності роботи	Інвестиції у резервні системи та цифрову стійкість
Зниження інвестиційної активності	Обережність міжнародних інвесторів	Підтримка стартапів міжнародними фондами
Висока міжнародна конкуренція	Посилення боротьби за клієнтів	Позиціонування України як resilient-tech hub
Воєнні ризики для бізнесу	Нестабільність функціонування підприємств	Розвиток кібербезпеки та defense-tech
Залежність від аутсорсингу	Низька частка власних продуктів	Розвиток продуктового ІТ та AI-рішень

Важливим аспектом стає формування нових напрямів розвитку ІТ-сфери, орієнтованих на цифрову стійкість, інноваційність та післявоєнне відновлення економіки України. У зв'язку з цим доцільно розглянути процес трансформації ІТ-сектору України в умовах війни та перспективи його подальшого розвитку.

Отже, трансформація ІТ-сектору України в умовах війни супроводжується не лише значними ризиками та структурними проблемами, але й формуванням нових можливостей для розвитку галузі. Адаптація до кризових умов сприяла поширенню дистанційних форматів роботи, розвитку цифрової стійкості, кібербезпеки та міжнародної інтеграції українських ІТ-компаній. У перспективі це створює передумови для активного розвитку defense-tech, штучного інтелекту, інноваційних цифрових продуктів та посилення позицій України на світовому ринку ІТ-послуг. Післявоєнне відновлення економіки значною мірою залежатиме саме від здатності ІТ-сектору забезпечувати технологічну модернізацію, цифровізацію та інноваційне зростання держави (рис.3.6).

Рисунок 3.6 – Трансформація ІТ-сектору України в умовах війни та післявоєнного розвитку [38]

Сьогодні ІТ-сектор України перетворюється на один із ключових факторів забезпечення макроекономічної стійкості, валютних надходжень та розвитку інноваційної економіки. Навіть у період війни сфера ІТ-послуг залишається важливим джерелом експорту, підтримки зайнятості населення та формування інвестиційної привабливості держави. Саме тому підвищення конкурентоспроможності України на світовому ринку ІТ-послуг слід розглядати насамперед через призму економічної ефективності, розвитку високотехнологічного експорту та формування нової моделі цифрової економіки. Сучасний розвиток світового ринку ІТ-послуг характеризується зростанням ролі інновацій, інтелектуального капіталу та цифрових платформ у формуванні глобальної доданої вартості. Для України важливим стратегічним завданням є не лише збереження позицій на міжнародному ринку аутсорсингових послуг, але й поступовий перехід до створення власних високотехнологічних продуктів, розширення інвестиційної діяльності та підвищення частки ІТ у структурі національного ВВП (табл.3.7).

Таблиця 3.7 демонструє основні економічні напрями підвищення конкурентоспроможності ІТ-сектору України. Особливу роль відіграють зростання експорту ІТ-послуг, розвиток продуктового сегмента та залучення

інвестицій. Сукупність зазначених факторів сприяє формуванню високотехнологічної моделі економіки, підвищенню рівня зайнятості, збільшенню валютних надходжень та інтеграції України у глобальний цифровий ринок.

Таблиця 3.7 – Економічні напрями розвитку конкурентоспроможності ІТ-сектору України [40]

Економічний напрям	Характеристика	Економічний ефект
Зростання експорту ІТ-послуг	Розширення присутності на міжнародних ринках	Збільшення валютних надходжень
Розвиток продуктового ІТ	Створення власних цифрових продуктів	Формування високої доданої вартості
Інвестиційна привабливість	Залучення міжнародного капіталу та венчурних фондів	Активізація інноваційної діяльності
Розвиток людського капіталу	Підготовка ІТ-фахівців та STEM-освіта	Зростання продуктивності праці
Цифровізація економіки	Впровадження цифрових технологій у бізнес	Підвищення ефективності економіки
Податкова та державна підтримка	Формування сприятливого бізнес-клімату	Стимулювання розвитку ІТ-компаній
Інтеграція у глобальний ринок	Міжнародне партнерство та співпраця	Посилення конкурентних позицій України

Отже, підвищення конкурентоспроможності України на світовому ринку ІТ-послуг є одним із ключових напрямів розвитку національної цифрової економіки та забезпечення макроекономічної стійкості держави в умовах глобальних трансформацій і воєнних викликів. Проведене дослідження показало, що український ІТ-сектор, незважаючи на складні соціально-економічні та безпекові умови, зберігає високий експортний потенціал, інвестиційну привабливість та здатність до швидкої адаптації. Встановлено, що основними напрямками підвищення конкурентоспроможності ІТ-сектору України є розвиток продуктового ІТ, зростання експорту високотехнологічних послуг, залучення міжнародних інвестицій, підтримка людського капіталу та активізація цифрової трансформації економіки. Важливе значення також має формування ефективної державної політики у сфері цифрового розвитку, створення сприятливого податкового та інвестиційного середовища, а також інтеграція

України у глобальні цифрові ланцюги створення доданої вартості. Особливу роль у післявоєнному відновленні економіки відіграватиме саме ІТ-сектор як один із найбільш інноваційних та експортно орієнтованих секторів економіки. Подальший розвиток цифрових технологій, штучного інтелекту, кібербезпеки та інноваційного підприємництва створюватиме передумови для зростання ВВП, підвищення рівня зайнятості населення та зміцнення міжнародних конкурентних позицій України на світовому ринку ІТ-послуг. У перспективі стратегічним завданням України є перехід від переважно аутсорсингової моделі функціонування ІТ-сектору до формування високотехнологічної цифрової економіки, орієнтованої на створення власних інноваційних продуктів, платформ та цифрових екосистем. Це сприятиме підвищенню рівня економічної стійкості держави, формуванню довгострокових конкурентних переваг та інтеграції України у світовий інноваційний простір.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній бакалаврській роботі досліджено теоретичні основи розвитку світового ринку ІТ-послуг та особливості його функціонування в умовах цифрової трансформації глобальної економіки. Проведено аналіз сучасного стану й тенденцій розвитку ІТ-сектора у 2017–2025 роках на світовому та українському рівнях. Значну увагу приділено впливу цифровізації, розвитку інноваційних технологій, пандемії COVID-19, воєнних викликів в Україні та глобальних економічних змін на трансформацію ринку ІТ-послуг. За результатами проведеного дослідження сформульовано відповідні висновки та практичні рекомендації:

а) на основі аналізу наукових джерел систематизовано теоретичні підходи до визначення сутності світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації глобальної економіки. Встановлено, що світовий ринок ІТ-послуг є стратегічним елементом цифрової економіки та охоплює широкий спектр цифрових сервісів, зокрема розробку програмного забезпечення, ІТ-консалтинг, системну інтеграцію, хмарні технології, кібербезпеку, аналітику даних, цифрові платформи та ІТ-аутсорсинг. Визначено, що розвиток ринку ІТ-послуг безпосередньо пов'язаний із процесами цифровізації, глобалізації, інноваційного розвитку та поширення сучасних інформаційних технологій. Обґрунтовано, що ІТ-послуги виступають не лише окремим сегментом міжнародного ринку послуг, а й базовою інфраструктурою функціонування цифрової економіки, забезпечуючи автоматизацію бізнес-процесів, цифрову трансформацію підприємств і розвиток глобального інформаційного простору. Запропоновано авторське визначення: світовий ринок ІТ-послуг – це система міжнародних економічних відносин, пов'язаних зі створенням, наданням та використанням цифрових технологій і інформаційних сервісів, що функціонують на основі інноваційності, глобальної інтеграції, розвитку цифрової інфраструктури та високого рівня технологічної взаємодії між суб'єктами світової економіки.;

б) класифіковано основні фактори, тенденції та перспективи розвитку світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації глобальної економіки. Визначено, що ключовими драйверами розвитку ІТ-сектора є цифровізація економіки, поширення хмарних технологій, штучного інтелекту, Big Data, IoT, цифрових платформ та ІТ-аутсорсингу. Встановлено, що цифрова трансформація змінює структуру світового ринку ІТ-послуг, формуючи нові бізнес-моделі та цифрові екосистеми. До основних викликів віднесено високу конкуренцію, дефіцит ІТ-фахівців, швидке моральне старіння технологій, кіберзагрози та нерівномірність цифрового розвитку країн. Перспективами розвитку визначено впровадження інновацій, розширення цифрової інтеграції, розвиток платформної економіки, автоматизацію процесів та зростання ролі кібербезпеки;

в) світовий ринок ІТ-послуг у 2017–2025 роках характеризується стійким зростанням, зумовленим процесами глобальної цифрової трансформації. Пандемія COVID-19 стала важливим каталізатором прискореної цифровізації бізнесу, що суттєво підвищило попит на ІТ-послуги. Після 2022 року основна увага зосередилася на розвитку хмарних технологій, кібербезпеки та рішень у сфері аналітики великих даних і штучного інтелекту. Поступово формується тенденція переходу від традиційного ІТ-аутсорсингу до інноваційного партнерства та спільного цифрового розвитку бізнесу.;

г) з'ясовано основні чинники розвитку ринку ІТ-послуг в Україні у 2020–2024 роках. До ключових віднесено високий рівень підготовки ІТ-фахівців, конкурентну вартість послуг, а також здатність компаній швидко адаптуватися до змін ринку. Важливу роль відігравав розвиток стартап-екосистеми у великих містах, що сприяв появі інноваційних продуктів і залученню інвестицій. Попри складні умови, пов'язані з повномасштабною війною з 2022 року, ІТ-сектор продемонстрував стійкість, зберіг експортну орієнтацію та посилив інтеграцію з міжнародними ринками, насамперед європейськими та північноамериканськими;

д) визначено стратегічні напрями розвитку ринку ІТ-послуг в Україні в умовах цифрової трансформації та глобальної конкуренції. Пріоритетним є розвиток людського капіталу через удосконалення ІТ-освіти, розширення STEM-напрямів та посилення співпраці між освітою і бізнесом, що забезпечує підготовку конкурентоспроможних фахівців. Важливим напрямом є формування сприятливого правового середовища для ІТ-бізнесу, зокрема вдосконалення регуляторної та податкової політики й захисту інтелектуальної власності. Не менш значущим виступає розвиток цифрової інфраструктури, що включає модернізацію телекомунікаційних мереж і впровадження сучасних цифрових технологій. Також визначено необхідність залучення іноземних інвестицій для посилення фінансового та технологічного потенціалу галузі, розвитку кластерної взаємодії в регіонах для посилення кооперації між учасниками ринку, а також стимулювання створення інноваційних продуктів у сфері високих технологій;

е) виокремлено ключові тенденції розвитку ІТ-сектору України у 2020–2024 роках, який сформувався як стійка експортно-орієнтована галузь національної економіки. До основних тенденцій належать: посилення ролі ІТ як ключового драйвера експорту послуг, зростання значення цифрових платформ і хмарних технологій, активне впровадження штучного інтелекту та Big Data, розвиток кібербезпеки як критично важливого напрямку, а також поступовий перехід від суто аутсорсингової моделі до створення власних цифрових продуктів. Окремо відзначається зростання інтеграції українських ІТ-компаній у глобальні цифрові ланцюги вартості та посилення співпраці з європейськими й американськими ринками, що забезпечує стабільність галузі навіть в умовах воєнних викликів.

Підсумовуючи, слід зазначити, що у 2020–2024 роках ІТ-сектор України пройшов етап глибоких структурних змін і зміцнив свої позиції як стратегічно важлива складова національної економіки. Попри складні зовнішні умови та кризові впливи, галузь змогла зберегти стабільність розвитку, високий експортний потенціал і конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Подальший розвиток ІТ-сфери в Україні потребує комплексної підтримки,

зокрема інвестування в людський капітал, розширення інноваційної діяльності, модернізації цифрової інфраструктури та вдосконалення регуляторного середовища, що дозволить посилити її роль у формуванні сучасної цифрової економіки.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Босовська М., Пілюков А. Трансформація ринку послуг з розробки програмного забезпечення у суспільстві 5.0. *Scientia fructuosa*. 2026. №165(1). URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/2427?utm> (дата звернення: 24.05.2026).
2. Глобальна інноваційна візія України 2030. URL: <https://winwin.gov.ua> (дата звернення: 24.05.2026)
3. Global Information Technology Report. URL: <https://knoema.com/infographics/ljiscg/the-global-information-technology-report-country-profiles> (дата звернення: 24.05.2026).
4. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 24.05.2026).
5. Довгаль О. Глобальний ринок новітніх ІТ-послуг: сучасні тренди та оцінка зрілості. *Економічний простір*. 2025. №204. С. 89–94. URL: <https://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/339215?utm> (дата звернення: 24.05.2026).
6. Digital economy report. 2024: value creation and capture: implications for developing countries. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3833647?ln=en> (дата звернення: 24.05.2026).
7. ІТ-індустрія України 2023: адаптивність та стійкість під час війни. *Львівський ІТ Кластер*. URL: <https://surl.li/tchlwn>. (дата звернення: 24.05.2026).
8. Зануда А. Занепад чи тимчасова криза: що відбувається в українській ІТ. BBC Україна. 19.02.2024. 2024. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cndn8z34lkpo> (дата звернення: 24.05.2026).
9. Єрохін С.А. Перспективи набуття Україною статусу високотехнологічної держави. Міжнародна наукова інтернет-конференція

«Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці». Київ-Nowy Sacz. 27-28.06.2019. С.65-67.

10. Євтушенко В. А., Рахман М. С., Рахман П. М. Особливості функціонування ринкового середовища ІТ-послуг України. *Бізнес Інформ*. 2021. № 5. С. 134–140.

11. Europe ICT markets & Trends 2015-2024. ITU. URL: www.itu.int (дата звернення: 24.05.2026).

12. International differences and dynamic evolution of trade in digitally deliverable services. *Technology in Society*. 2025. Vol. 81. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0160791X24003294?> (дата звернення: 24.05.2026).

13. IT Research Ukraine (2024). URL: <http://surl.li/nkstsj15>. (дата звернення: 24.05.2026).

14. IT Services Market (2024). URL: <https://www.imarcgroup.com/it-services-market>. (дата звернення: 24.05.2026).

15. The evolution of the digital economy: Comparative insights from China and the United States, 1995–2020. *Telecommunications Policy*. 2025. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308596125001727?utm> (дата звернення: 24.05.2026).

16. Коновалова Х. ІТ мапа України. Як айти-фахівці мігрують, працюють та сплачують податки в різних регіонах країни. URL: [https:// delo.ua/telecom/it-mapa-ukrayini-yak-aiti-faxivcimigruyut-pracyuyut-ta-splacyuyut-podatki-v-riznixregionax-krayini-428496/](https://delo.ua/telecom/it-mapa-ukrayini-yak-aiti-faxivcimigruyut-pracyuyut-ta-splacyuyut-podatki-v-riznixregionax-krayini-428496/)

17. Кирій В. В., Зінченко М. Е., Шелефонтюк В. Р. Дослідження ІТ-галузі як важеля економічного розвитку країни і Харківського регіону. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 763–769.

18. Кудріна О. Ю. Регулювання розвитку ІТ-сфери в Україні як мегатренд інтеграції цифрових технологій і бізнес-процесів. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». 2022. Вип. 67. С. 15–23.

19. Куцик П., Туліка Н., Процикевич А. (2024). Стан та перспективи розвитку ІТ-індустрії України. *Економіка та суспільство*, (67).
20. Карий О. І., Гальків Л. І., Цапулич А. Ю. Розвиток ІТ-сфери України: чинники та напрями *активізації* *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми економіки та управління». 2021. Т. 5. № 1. С. 42–55.
21. Корнилюк Р. Розвиток ІТ в Україні: поточна ситуація та перспективи. *УС. Market*. 22.02.2024. URL: <https://blog.youcontrol.market/rozvitok-it-v-ukrayini-potochna-situatsiia-ta-pierspiektivi/> (дата звернення: 24.05.2026).
22. Kutsyk, P., Lupak, R., Kutsyk, V., & Protsykevych, A. (2020). State policy of the investment processes development on the market of IT services: analytical and strategic aspects of implementation in Ukraine. *Economic Annals-XXI*, 182(3-4), 64-76.
23. Лазнева, І.О., Солоп Б.О. Світовий ринок ІТ-послуг: виклики та можливості в умовах цифровізації економіки. Щорічна науково-практична конференція викладачів, науковців, молодих учених, аспірантів та студентів «Тиждень науки-2026». 2026. URL: <https://zp.edu.ua/shchorichna-naukovo-praktychna-konferentsiia-vykladachiv-naukovtsiv-molodykh-uchenykh-aspirantiv-ta-studentiv-tyzhden-nauku-2026/> (дата звернення 22.05.2026).
24. Лісік О. А., Моряк Т. П. Аналіз стану ІТ-сектору України в умовах повномасштабної війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-67> (дата звернення: 24.05.2026).
25. Левчинський Д.Л., Каширнікова І.О., Кононова О.Є. Аспекти розвитку цифрової економіки в Україні. *Економічний простір*. 2018. № 139. С. 66–76.
26. Мацук З.А. ІТ-послуга як економічна категорія. *Економічний вісник*. Серія «Фінанси, облік, оподаткування». 2020. № 4. С. 127–135. URL: https://journals.dpu.kyiv.ua/public/site/4_2020/14.pdf (дата звернення: 24.05.2026).
27. Мельник Л., Карінцева О., Калініченко Л., Харченко М., Тарасенко С. (2024). Цифрова трансформація бізнес-процесів в Україні: кращі практики

вітчизняного бізнесу та сучасні виклики. *Mechanism of an Economic Regulation*, (2 (104), 54–60.

28. Москалик Р., Балашова В. Trends of digital transformation in the global economy. *Ius Modernum*. 2023. №3(131). URL: *Ius Modernum Journal*. URL: <https://journals.knute.edu.ua/foreign-trade/article/view/1975?utm> (дата звернення: 24.05.2026).

29. Makedon, V., Drobyazko, S., Shevtsova, H., Maslosh, O., Kasatkina, M. (2019). Providing security for the development of high-technology organizations, *Journal of Security and Sustainability Issues* 8(4). pp. 1313-1331.

30. Новіков В.М. Розвиток професійно-технічної освіти в умовах децентралізації системи управління в Україні. Демографія та соціальна економіка. 2017. № 2(30). С. 126–137.

31. Networked Readiness Index: World Economic Forum (2024). URL: <http://reports.weforum.org/globalinformation-technology-report-2019/networked-readiness-index/> (дата звернення: 24.05.2026).

32. OECD Digital Economy Papers. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-digital-economy-papers_20716826 (дата звернення: 24.05.2026).

33. Огляд топ-30 українських іт-компаній. BRDO. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2023/06/Zvit-IT-6.pdf> (дата звернення: 24.05.2026)

34. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 No 526-р. URL: <https://surl.li/ipfwws13>. (дата звернення: 24.05.2026).

35. Проценко І.В. Базові детермінанти розвитку міжнародного ринку послуг у сучасній економіці. *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія «Економіка». 2014. Вип. 8(4). С. 20–26.

36. Rapid Access Computing Environment (RACE). URL: <http://whatis.techtarget.com/definition/RapidAccess-Computing-Environment-RACE> (дата звернення: 24.05.2026).

37. Сабадишина Ю. Йдемо на спад. DOU проаналізував дані Нацбанку щодо ІТ-експорту й запитав в експертів, коли очікувати зростання. 2023. URL: <https://dou.ua/lenta/news/it-export-second-quarter-2023> (дата звернення: 24.05.2026).

38. Сабадишина Ю. Річний обсяг ІТ-експорту України вперше знизився. Це плато чи погіршення ситуації? Аналітика й думки експертів. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/itexport-2023/> (дата звернення: 24.05.2026).

39. Топ-50 ІТ-компаній України, зима 2024: мінус 4,6 тисячі фахівців за пів року, в лідерах зростання – продуктові компанії. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/top-50-winter-2024/> (дата звернення: 24.05.2026).

40. Тимошенко Н. Ю., Ронський Б. Ю. Проблеми та перспективи розвитку ІТ-індустрії в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 17. С. 384–388.

1. Туліка Н. М. Роль ІТ-індустрії у формуванні цифрової економіки України. Вісник ЛТЕУ. *Економічні науки*. 2025. №83. URL: Вісник ЛТЕУ. URL: <https://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/2053?utm> (дата звернення: 24.05.2026).

41. Trade statistics for international business development. URL: <http://www.trademap.org> (дата звернення: 24.05.2026).

42. World Economic Forum: Global Information Technology Report. URL: <https://globaledge.msu.edu/globalresources/resource/763> (дата звернення: 24.05.2026).

43. United Nations Industrial Development Organization. URL: <http://www.unido.org>. (дата звернення: 24.05.2026).

44. World Development Indicators: Structure of service imports. URL: <http://wdi.worldbank.org/table/4.7> (дата звернення: 24.05.2026).

45. Литвин А.Є. Тенденції розвитку світового ринку інформаційних технологій. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: збірник наукових праць. ПДТУ. Маріуполь. 2018. Вип. 2. С. 132-137.

46. Полякова, Ю. В., Шайда, О. Є., Миронова, М. І., & Крутяк, М. Б. (2023). Міжнародний ІТ-аутсорсинг: перспективи для України. Підприємництво і торгівля, (38), 54–61((дата звернення: 24.05.2026).

47. Попко О.В., Тивончук П.В. Маркетинговий аналіз ринку ІТ-послуг в Україні. (2024). Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання: зб. матеріалів II Між-народної науково-практичної конференції 15 листопада 2024 р. Рівне : НУВГП, 2024. 836 с. С. 654–656.

48. SWOT-Analysis for a Software Development. URL: <https://malinovsky.io/blog/swot-analysis-for-software-development-companies/20>. Sudirjo, F. (2023). The Role of Digital Marketing in Promoting IT Services. Adman. URL: <https://journal.literasisainsnusantara.com/index.php/adman/article/view/24/3921>. (дата звернення 01.06.2025).

49. Шворак Л., Гуменюк Я. Ринок цифрових послуг в центрі регуляторної політики ЄС. *Економічний простір*. 2024. №193. С. 138–143. URL: https://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/313617?utm_source (дата звернення: 24.05.2026).

50. Яремко З.М., Рудяк О.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології – платформа економічного зростання країн Європейського Союзу. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/153.pdf>.